

ภาคผนวก ข.

1. แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มควบคุม
2. แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มทดลอง

แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มควบคุม

แผนการจัดการเรียนรู้ ที่ 1

สาระภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เรื่อง การอ่านเนื้อหาที่เป็นลำดับเหตุการณ์

เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การอ่านจับประเด็นสำคัญของบทอ่านที่มีเนื้อหาเป็นลำดับเหตุการณ์จะต้องสามารถบอกได้ว่าในเรื่องมีใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร ทำไม ซึ่งจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ดี

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. นักเรียนสามารถบอกลำดับเหตุการณ์ของเรื่องที่อ่าน ได้
2. นักเรียนสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ได้

สาระการเรียนรู้

1. บทอ่านที่นำมาใช้เป็นเรื่องที่มีเนื้อหาเป็นลำดับเหตุการณ์ คือเรื่อง มนุษย์ในน้ำเน่า
2. การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญมีหลักในการอ่านดังนี้
 - 2.1 เริ่มอ่านตั้งแต่ชื่อเรื่อง เพราะชื่อเรื่องมักสอดคล้องกับเรื่อง หรือช่วยชี้ให้เห็นจุดสนใจของเรื่อง
 - 2.2 อ่านอย่างละเอียดตั้งแต่ต้นจนจบเพื่อให้เห็นเนื้อหาส่วนรวม แล้วตอบคำถามให้ได้ว่า เรื่องที่อ่านเป็นเรื่องอะไร มี ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ทำไมจึงทำ และ ได้ผลอย่างไร โดยสังเกตลำดับและความสัมพันธ์ของเนื้อหา ซึ่งทำให้เรื่องดำเนินไป บางเรื่องอาจจะมีคำตอบไม่ครบก็ได้แต่เราต้องตอบเท่าที่มีอยู่ให้ครบถ้วนเพื่อจะได้จับใจความสำคัญให้ได้มากที่สุด
 - 2.3 เขียนคำตอบลงกระดาษโดยขยายความในคำตอบออกไปอีก เมื่อต้องการรายละเอียดที่จำเป็นของใจความสำคัญ
 - 2.4 นำคำตอบที่ได้มาพิจารณาเรียบเรียงให้เข้าใจง่ายโดยรักษาเนื้อความเดิมไว้
 - 2.5 ทบทวนว่าใจความสำคัญนั้นมีความต่อเนื่องกันดีหรือยัง หากข้อความตอนใด ผิดเพี้ยนหรือเกินความจำเป็นให้ตัดออก

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ (10 นาที)

1.1 ให้นักเรียนหลับตาแล้วจินตนาการว่าตนเองเป็นปลาที่กำลังว่ายอยู่ในแม่น้ำที่กำลังขุ่น จนกระทั่งน้ำดำ และมีกลิ่นเหม็น นักเรียนรู้สึกอย่างไรให้บอกความรู้สึกออกมา

1.2 ครูร่วมสนทนากับนักเรียนว่าถ้าปลาอยู่ในสถานการณ์ข้างต้นจะเป็นอย่างไร และถ้าคนไปอยู่ในน้ำแบบปลา แล้วปลามาอยู่บนบก จะเป็นอย่างไร

ขั้นที่ 2 ปฏิบัติการอ่าน (20 นาที)

2.1 ให้นักเรียนอ่านเรื่องมนุษย์ในน้ำเน่า แล้วให้นักเรียนลองคิดตั้งคำถามขึ้นคนละ 1 คำถาม ที่คิดว่าน่าจะเป็นคำถามที่สำคัญของเรื่องที่อ่าน

2.2 ให้นักเรียนหาคำศัพท์ที่น่าสนใจจากเรื่องมนุษย์ในน้ำเน่าคนละ 1 คำ แล้วเขียนคำอ่านพร้อมทั้งหาความหมายของคำนั้นๆ

ขั้นที่ 3 แลกเปลี่ยนประสบการณ์ (20 นาที)

3.1 นักเรียนช่วยกันบอกคำศัพท์ของตนเองแล้วช่วยกันเลือกคำที่น่าสนใจ เขียนบนกระดานดำ แล้วเขียนคำอ่านและหาความหมายของคำนั้นแล้วเขียนลงกระดาษที่แจกให้

3.2 ให้นักเรียนช่วยกันเลือกคำถามต่างๆ ที่ครอบคลุมเรื่องและนำไปสู่การสรุปใจความสำคัญ โดยตั้งคำถามให้ครอบคลุมว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร เกิดเหตุการณ์อะไรบ้าง ครูสามารถช่วยชี้แนะแนวทางการตั้งคำถามได้ เช่น

3.2.1 ในเรื่องนี้มีตัวละครสำคัญอะไรบ้าง

3.2.2 มีเหตุการณ์สำคัญอะไรเกิดขึ้นให้นักเรียนเรียงตามลำดับเหตุการณ์

3.2.3 เหตุการณ์ในเรื่องเกิดขึ้นที่ไหน

3.2.4 ในเรื่องนี้มีวิธีการแก้ปัญหาอย่างไร

3.3 เขียนคำถามที่เลือกไว้ลงบนกระดานดำแล้วให้นักเรียนช่วยกันหาคำตอบของคำถามต่างๆ เหล่านั้น

ขั้นที่ 4 สรุปการเรียนรู้ (10 นาที)

4.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน โดยดูจากคำถามและคำตอบที่เขียนไว้

4.2 นักเรียนร่วมกันเล่าเรื่องตามลำดับเหตุการณ์ อีกครั้งหนึ่ง

4.3 ให้นักเรียนบอกข้อคิด ที่ได้จากการอ่านเรื่องมนุษย์ในน้ำเน่า

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

1. สังเกตการบอกลำดับเหตุการณ์ของเรื่องมนุษย์ในน้ำเน่า
2. สังเกตการตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องมนุษย์ในน้ำเน่า

สื่อการเรียนรู้

1. บทอ่านเรื่องมนุษย์ในน้ำเน่า
2. กระดาษเปล่าสำหรับเขียนคำศัพท์
3. กระดาษเปล่าสำหรับเขียนคำถามและคำตอบ

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

มนุษย์ในน้ำเน่า

ณ แม่น้ำแห่งหนึ่ง น้ำเคยใสสะอาด เดิมนี่น้ำเริ่มเน่าเสีย เพราะโรงงานปล่อยน้ำเสียลงในแม่น้ำ ปลาหมอเทศบ่นกับปลาช่อนว่า “พวกเราคงต้องตายแน่ๆ ทำอย่างไรกันดีหนอ” “เราจะช่วยเจ้า เจ้าจะขออะไร เราจะให้” เสียงดังแว่วมาจากฟากฟ้า “พวกเราอยากอยู่บนบกแบบมนุษย์ เป็นเจ้าของโรงงานบ้าง และให้เจ้าของโรงงาน คนงานมาอยู่ในน้ำแบบเราบ้าง” ปลาพูด เทวดา “ได้สิ แต่พวกเจ้าจะอยู่ได้แค่ 3 วันนะ” ปลา “ขอบพระคุณท่านมากครับ”

ทันใดนั้น ปลาช่อนได้เป็นเจ้าของโรงงาน ส่วนปลาตัวอื่นๆช่วยกันทำงานอย่างขยันขันแข็ง ด้วยอำนาจอันศักดิ์สิทธิ์ของเทวดา จึงทำให้เจ้าของโรงงานและพวก ลงมาอยู่ในแม่น้ำ มีความเป็นอยู่แบบปลา “โอ๊ย! น้ำเป็นอะไรไปเนี่ย เหม็นก็เหม็น ไม่มีอากาศหายใจเลย” มนุษย์ปลาร้อง “ดูตามผิวหนังเราสิ มีผื่นสีแดงขึ้นเยอะแยะไปหมดเลยเพราะน้ำเน่าเนี่ย” มนุษย์ปลาหวาด “ผมว่ายน้ำไปมองไม่เห็นเพื่อนๆเลยครับ” มนุษย์ปลาแว่น “น้ำดำปืดปืดมองไม่เห็นอะไรหรอก” “อีกหน่อยเราคงต้องตายเพราะพิษน้ำ สัตว์น้ำเล็กๆพากันตายหมด ไม่มีเหลือให้เรากิน” มนุษย์ปลาแว่นครวญคราง “ใคร! อะไร! ทำให้แม่น้ำเป็นแบบนี้ ฐึ้ม” มนุษย์ปลาต่างตกเตียงกัน “มนุษย์หรือสัตว์เป็นผู้กระทำให้น้ำในแม่น้ำเน่าเหม็น” มนุษย์ปลาแว่นสงสัย “พวกคุณนั่นแหละ ปล่อยน้ำเสียจากโรงงานลงในแม่น้ำ ทำให้แม่น้ำเน่าเสีย” ปลาช่อนบอก เมื่อครบสามวัน ทุกอย่างกลับสภาพเดิมแต่เจ้าของโรงงานและพวกยังจำสภาพเมื่ออยู่ในน้ำได้ดี จึงมีโครงการ “แม่น้ำสะอาดด้วยมือเรา” ไม่นานนัก น้ำในแม่น้ำก็ใสสะอาด บรรดาปลาและสัตว์น้ำต่างๆพากันดีใจและมีความสุข

(ดัสกร ฉิมจินดา และอิศราภรณ์ แซ่โจ้ว. (2540). *มนุษย์ในน้ำเน่า*. กรุงเทพฯ:

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.)

แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มควบคุม

แผนการจัดการเรียนรู้ ที่ 2

สาระภาษาไทย

เรื่อง การอ่านเนื้อหาที่เป็นลำดับเหตุการณ์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การอ่านจับประเด็นสำคัญของบทอ่านที่มีเนื้อหาเป็นลำดับเหตุการณ์จะต้องสามารถบอกได้ว่าในเรื่องมีใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร ทำไม ซึ่งจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ดี

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. นักเรียนสามารถบอกลำดับเหตุการณ์ของเรื่องที่อ่านได้
2. นักเรียนสามารถบอกความหมายของคำศัพท์ได้
3. นักเรียนสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้

สาระการเรียนรู้

1. บทอ่านที่นำมาใช้ เป็นเรื่องที่มีเนื้อหาเป็นลำดับเหตุการณ์ คือเรื่องใครทำน้ำท่วม
2. การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญมีหลักในการอ่านดังนี้
 - 2.1 เริ่มอ่านตั้งแต่ชื่อเรื่อง เพราะชื่อเรื่องมักสอดคล้องกับเรื่อง หรือช่วยชี้ให้เห็น

จุดสนใจของเรื่อง

2.2 อ่านอย่างละเอียดตั้งแต่ต้นจนจบเพื่อให้เห็นเนื้อหาส่วนรวม แล้วตอบคำถามให้ได้ว่า เรื่องที่อ่านเป็นเรื่องอะไร มีใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ทำไมจึงทำ และได้ผลอย่างไร โดยสังเกตลำดับและความสัมพันธ์ของเนื้อหา ซึ่งทำให้เรื่องดำเนินไป บางเรื่องอาจจะมีคำตอบไม่ครบก็ได้แต่เราต้องตอบเท่าที่มีอยู่ให้ครบถ้วนเพื่อจะได้จับใจความสำคัญให้ได้มากที่สุด

2.3 เขียนคำตอบลงกระดาษโดยขยายความในคำตอบออกไปอีก เมื่อต้องการรายละเอียดที่จำเป็นของใจความสำคัญ

2.4 นำคำตอบที่ได้มาพิจารณาเรียบเรียงให้เข้าใจง่าย โดยรักษาเนื้อความเดิมไว้

2.5 ทบทวนว่าใจความสำคัญนั้นมีความต่อเนื่องกันดีหรือยัง หากข้อความตอนใด

ผิดเพี้ยนหรือเกินความจำเป็นให้ตัดออก

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ (10 นาที)

- 1.1 นำภาพน้ำท่วมมาให้ให้นักเรียนดู แล้วร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับภาพ เช่น
 - 1.1.1 อะไรคือสาเหตุให้เกิดน้ำท่วม
 - 1.1.2 เราจะป้องกันการเกิดน้ำท่วมได้อย่างไร
 - 1.1.3 น้ำท่วมทำให้เกิดผลเสียหายอย่างไรบ้าง
 - 1.1.4 ใครบ้างที่จะได้รับผลกระทบจากน้ำท่วม
- 1.2 ชักถามนักเรียนเกี่ยวกับวิธีการอ่านให้เข้าใจความสำคัญ ซึ่งก็คือเมื่ออ่านเรื่องแล้วควรจะทราบ ว่า ในเรื่องมีใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร เกิดเหตุการณ์อะไรบ้าง

ขั้นที่ 2 ปฏิบัติการอ่าน (20 นาที)

- 2.1 ให้นักเรียนอ่านเรื่องใครทำน้ำท่วม แล้วพิจารณาว่าตรงกับที่สนทนากันหรือไม่
- 2.2 ให้นักเรียนหาคำศัพท์ที่น่าสนใจจากเรื่องใครทำน้ำท่วมคนละ 1 คำ แล้วเขียนคำอ่านพร้อมทั้งหาความหมายของคำนั้นๆ หากมีคำใดที่ไม่สามารถหาความหมายได้ก็นำมาสนทนากันกับเพื่อนแล้วร่วมกันสรุปความหมายเอง

ขั้นที่ 3 แลกเปลี่ยนประสบการณ์ (20 นาที)

- 3.1 นักเรียนนำคำศัพท์ไปแลกเปลี่ยนกับเพื่อน 1 คน แล้วเขียนคำศัพท์ของเพื่อนเพิ่มเติมลงไปในกระดาษของตนเองด้วย
- 3.2 ครูถามคำถามนำเป็นแนวทางให้ 2 ข้อ แล้วให้นักเรียนช่วยกันคิดตั้งคำถามอื่นๆอีก แล้วช่วยกันตอบ เช่น
 - 3.2.1 ในเรื่องนี้มีตัวละครสำคัญอะไรบ้าง
 - 3.2.2 มีเหตุการณ์สำคัญอะไรเกิดขึ้นให้นักเรียนเรียงตามลำดับเหตุการณ์
 - 3.2.3 เหตุการณ์ในเรื่องเกิดขึ้นที่ไหน
 - 3.2.4 ในเรื่องนี้มีวิธีการแก้ปัญหาอย่างไร

ขั้นที่ 4 สรุปการเรียนรู้ (10 นาที)

- 4.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน
- 4.2 นักเรียนร่วมกันเล่าเรื่องตามลำดับเหตุการณ์ อีกครั้งหนึ่ง
- 4.3 ให้นักเรียนบอกข้อคิด ที่ได้จากการอ่านเรื่องใครทำน้ำท่วม

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

1. สังเกตการบอกลำดับเหตุการณ์ของเรื่อง
2. สังเกตการตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่อง
3. ตรวจสอบการหาความหมายของคำศัพท์

สื่อการเรียนรู้

1. บทอ่านเรื่องใครทำน้ำท่วม
2. ภาพน้ำท่วม
3. กระดาษเปล่าสำหรับเขียนคำศัพท์
4. กระดาษเปล่าสำหรับตอบคำถาม

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

ไครทำน้ำท่วม

กระรอกตัวหนึ่งสังเกตเห็นมดแดงกำลังเร่งรีบขนไข่ มันรู้ว่า เมื่อมดแดงย้ายรังให้รังจะเกิดฝนตกหนักเพื่อความแน่ใจ กระรอกจึงเข้าไปถาม “เพราะพวกเรารู้ว่าอีกไม่นานจะเกิดน้ำท่วมป่าครั้งใหญ่ถ้าเราไม่เตรียมหาที่ที่เหมาะสมไว้ อาจจะมีชีวิตอยู่” มดตอบ กระรอกนึกหัวเราะในใจ มันเคยผ่านช่วงเวลาน้ำท่วมป่าหลายครั้ง แต่ก็ไม่นานนักเพราะไม่ช้าต้นไม้ในป่าและผืนดินก็จะดูดซับน้ำจนแห้ง

แต่เมื่อมันไปยังป่าต้นน้ำก็พบว่าเพื่อนๆ กำลังอพยพครั้งใหญ่ “ย้ายทำไมกันล่ะ” มันถามอย่างสงสัย “ก็ดูนั่นสิ เด็วนี้อากาศร้อนเหลือเกิน ป่าก็เตียน โลงแถมเจ้าเครื่องตัดไม้มัน เสียงดังทั้งวันทั้งคืนเลย จนฉันนอนหลับไม่ได้เลย” เพื่อนตอบ กระรอกเริ่มเชื่อในสิ่งที่มดแดงเตือน มันควรใช้เวลาที่มีอยู่เก็บเมล็ดพืชไว้เป็นอาหาร อาจจะมีเหมือนกระต่ายตื่นตูมไปหน่อยแต่ยังดีกว่าอยู่เฉยๆ

ไม่นานฝนก็ตกและตกหนักขึ้นเรื่อยๆ จนน้ำเริ่มท่วมและมีต้นไม้หักโค่นมากมาย “ความแรงของน้ำไม่ได้ทำให้ต้นไม้หักโค่นหรอก ต้นไม้จะช่วยลดความเร็วของน้ำไม่ให้มันไหลท่วมพื้นดินอย่างรวดเร็วเกินไป และพื้นดินก็จะช่วยดูดซับน้ำอีกทางหนึ่ง แต่ที่เธอเห็นน้ำท่วมรุนแรงก็เพราะที่ป่าต้นน้ำ ไม่มีต้นไม้เหลืออีกแล้วพวกเขาถูกโค่นทำลายจนเหลือแต่ตอแห้งๆ ส่วนพื้นดินก็ถูกปูนซีเมนต์เททับเพื่อสร้างเป็นโรงเลื่อยไม้ แล้วใครจะช่วยดูดซับน้ำไว้ล่ะ น้ำมันจึงไหลมาอย่างรวดเร็วเช่นนี้และ ไม้ที่หักโค่นมาตามกระแสน้ำ ไม่ได้หักโค่นตามธรรมชาติ แต่มันคือต้นไม้ที่ถูกมนุษย์ตัดเป็นท่อนๆ แล้ววางกองไว้เมื่อสายน้ำพัดพาเจ้าท่อนซุงขนาดมหึมาพวกนี้ชนเข้ากับต้นไม้ต่างๆ ทำให้หักโค่นลง” คุณต้นไม้บอกกับกระรอก

กระรอกมองดูสายน้ำที่ไหลบ่าไปทั่วป่ามันเห็นท่อนไม้มากมายลอยอยู่อย่างที่คุณต้นไม้บอก ถึงแม้ว่าจะลัดไปอีกไม่นานนี้แต่ป่าใหญ่ที่โล่งเตียนแห่งนี้คงแห้งแล้งไปอีกนานเพราะต้นไม้ถูกตัดไปหมดแล้ว คงถึงเวลาที่มันต้องอพยพไปอาศัยในป่าแห่งอื่นอย่างเพื่อนๆของมัน

(นิทานป่าอมยิ้ม. (2546, สิงหาคม). กุสสตรี, 33, 271-273)

แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มควบคุม

แผนการจัดการเรียนรู้ ที่ 3

สาระภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เรื่อง การอ่านเนื้อหาที่เป็นลำดับเหตุการณ์

เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การอ่านจับประเด็นสำคัญของบทอ่านที่มีเนื้อหาเป็นลำดับเหตุการณ์จะต้องสามารถบอกได้ว่าในเรื่องมีใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร ทำไม ซึ่งจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ดี

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. นักเรียนสามารถบอกลำดับเหตุการณ์ของเรื่องที่อ่านได้
2. นักเรียนสามารถบอกความหมายของคำศัพท์ได้
3. นักเรียนสามารถบอกข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้
4. นักเรียนสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้

สาระการเรียนรู้

1. บทอ่านที่นำมาใช้ เป็นเรื่องที่มีเนื้อหาเป็นลำดับเหตุการณ์ คือเรื่องเจ้าปลาโง่
2. การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญมีหลักในการอ่านดังนี้
 - 2.1 เริ่มอ่านตั้งแต่ชื่อเรื่อง เพราะชื่อเรื่องมักสอดคล้องกับเรื่อง หรือช่วยชี้ให้เห็น

จุดสนใจของเรื่อง

2.2 อ่านอย่างละเอียดตั้งแต่ต้นจนจบเพื่อให้เห็นเนื้อหาส่วนรวม แล้วตอบคำถามให้ได้ว่าเรื่องที่อ่านเป็นเรื่องอะไร มี ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ทำไมจึงทำ และได้ผลอย่างไร โดยสังเกตลำดับและความสัมพันธ์ของเนื้อหา ซึ่งทำให้เรื่องดำเนินไป บางเรื่องอาจจะมีคำตอบไม่ครบก็ได้แต่เราต้องตอบเท่าที่มีอยู่ให้ครบถ้วนเพื่อจะได้จับใจความสำคัญให้ได้มากที่สุด

2.3 เขียนคำตอบลงกระดาษโดยขยายความในคำตอบออกไปอีก เมื่อต้องการรายละเอียดที่จำเป็นของใจความสำคัญ

2.4 นำคำตอบที่ได้มาพิจารณาเรียบเรียงให้เข้าใจง่ายโดยรักษาเนื้อความเดิมไว้

2.5 ทบทวนว่าใจความสำคัญนั้นมีความต่อเนื่องกันดีหรือยัง หากข้อความตอนใด ผิดเพี้ยนหรือเกินความจำเป็นให้ตัดออก

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ (10 นาที)

1.1 นำภาพการ์ตูนเรื่อง เจ้าปลาโง่ มาให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียนลองเดาเรื่องจากภาพโดยเปิดทีละหน้า แล้วให้นักเรียนช่วยกันเล่าเรื่องต่อกันไปจนจบทุกหน้า

1.2 ให้นักเรียนทบทวนการอ่านให้ได้ใจความสำคัญ

ขั้นที่ 2 ปฏิบัติการอ่าน (20 นาที)

2.1 ให้นักเรียนรวมกลุ่มกันอ่านเรื่อง เจ้าปลาโง่ แล้วช่วยกันคิดตั้งคำถามที่จะนำไปสู่ใจความสำคัญของเรื่อง

2.2 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันหาคำศัพท์ที่น่าสนใจจากเรื่องเจ้าปลาโง่ แล้วเขียนคำอ่านพร้อมทั้งหาความหมายของคำนั้นๆ หากมีคำใดที่ไม่สามารถหาความหมายได้ก็นำมาสนทนากันกับเพื่อนแล้วร่วมกันสรุปความหมายเอง

ขั้นที่ 3 แลกเปลี่ยนประสบการณ์ (20 นาที)

3.1 ครูสุ่มบางกลุ่มออกไปนำเสนอคำศัพท์หน้าชั้นแล้วให้กลุ่มอื่นๆ เปรียบเทียบกับคำศัพท์ในกลุ่มตนเอง

3.2 ให้นักเรียนในกลุ่มผลัดกันถามผลัดกันตอบ แล้วเลือกคำถาม คำตอบที่นำไปสู่การสรุปใจความสำคัญเขียนลงในกระดาษที่แจกให้ จากนั้นก็ช่วยกันคิดข้อคิดที่ได้จากเรื่องเจ้าปลาโง่เขียนลงในกระดาษด้วย

ขั้นที่ 4 สรุปการเรียนรู้ (10 นาที)

4.1 สุ่มนักเรียนบางกลุ่มส่งตัวแทนออกไปเล่าเรื่องหน้าชั้นตามลำดับเหตุการณ์

4.2 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน

4.3 ให้นักเรียนบอกข้อคิด ที่ได้จากการอ่านเรื่องเจ้าปลาโง่

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

1. สังเกตการบอกลำดับเหตุการณ์ของเรื่อง
2. ตรวจสอบการหาความหมายของคำศัพท์
3. สังเกตการบอกข้อคิดจากเรื่อง
4. สังเกตการตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่อง

สื่อการเรียนรู้

1. บทอ่านเรื่องเจ้าปลาโง่
2. ภาพการ์ตูนเรื่องเจ้าปลาโง่
3. กระดาษเขียนคำศัพท์
4. กระดาษเขียนคำถาม

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

เจ้าปลาโง่

บึงใหญ่แห่งหนึ่ง มีความอุดมสมบูรณ์มาก และมีปลาหนุ่มตัวหนึ่งที่มีนิสัยขี้ขุย และหลงตัวเองว่ามันฉลาดกว่าปลาตัวอื่นๆ ขณะที่มันกำลังว่ายน้ำเล่นอย่างเพลิดเพลิน เจ้าปลาหนุ่มก็มองเห็น กบกำลังกระโดดไปมาอยู่บนฝั่ง เจ้าปลาหนุ่มนึกถึงเต่าที่มันเคยเห็นได้น้ำบ่อยๆ บางครั้งมันก็เห็น เจ้าเต่าตัวเดิมคลานตัวมเดียวอยู่บนบกเหมือนกับเจ้ากบ มันเริ่มฝันว่าตัวมันเองก็น่าจะทำอย่างเจ้า สัตว์ทั้งสองชนิดได้เช่นกัน

เจ้าปลาหนุ่มเริ่มคุยอวดเรื่องที่มันจะขึ้นไปเที่ยวบนบกให้เพื่อนๆ ปลาฟิง ปลาตัวอื่นๆ ที่ได้ ฟิงต่างก็พากันเตือนว่าทำเช่นนั้นไม่ได้ เจ้าปลาหนุ่มหาฟังไม่ แล้ววันหนึ่งมันก็ลองกระโดดขึ้นไป บนใบบัว แต่มันอยู่ได้ไม่นานก็ต้องรีบโผล่ลงน้ำตามเดิม เจ้ากบซึ่งนั่งอยู่บนใบบัวอีกใบได้แต่ยิ้ม อย่างสมเพช พอดีใกล้ๆ นั้นมีนกสองตัวเกาะกิ่งไม้ดูอยู่อย่างหมั่นไส้ พวกมันจึงแกล้งพูดประชด ว่า ให้เจ้าปลาพยายามอีกครั้งก็จะคุ้นเคยกับการใช้ชีวิตบนบก ไม่นานต่อไปอาจที่จะบินได้อย่างมันทั้งสองก็ได้ เจ้าปลาโง่ไม่คิดว่ามันคือคำพูดประชด มันกระโดดขึ้นไปบนฝั่งอย่างเชื่อมั่นว่าจะได้ท่องเที่ยวไปบนบกอย่างกบและเต่า

แต่อนิจจา...เมื่อเจ้าปลาโง่กระโดดขึ้นไปบนฝั่ง มันก็เริ่มอึดอัดเพราะขาดน้ำ มันพยายามที่จะอดทนอย่างที่เจ้านกบอก มันเริ่มทรมาณมากขึ้นๆ มันรู้ในขณะนั้นเองว่าปลาอย่างมันมีที่อยู่ได้ที่เดียวคือในน้ำเท่านั้น แต่มันรู้ตัวก็สายเสียแล้ว เพราะเจ้าปลาโง่ค่อยๆ หดลมหายใจไปที่ละน้อย ท่ามกลางความสมเพชของเพื่อนๆ

(สิริลักษณ์ สุภาตรี. (2543). *เจ้าปลาโง่*. กรุงเทพฯ: เอเชนส์บุ๊กส์.)

แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มควบคุม

แผนการจัดการเรียนรู้ ที่ 4

สาระภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เรื่อง การอ่านเนื้อหาที่เป็นลำดับเหตุการณ์

เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การอ่านจับประเด็นสำคัญของบทอ่านที่มีเนื้อหาเป็นลำดับเหตุการณ์จะต้องสามารถบอกได้ว่าในเรื่องมีใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร ทำไม ซึ่งจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ดี

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. นักเรียนสามารถบอกลำดับเหตุการณ์ของเรื่องที่อ่านได้
2. นักเรียนสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้
3. นักเรียนสามารถบอกความหมายของคำศัพท์ได้
4. นักเรียนสามารถบอกข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้
5. นักเรียนสามารถสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้

สาระการเรียนรู้

1. บทอ่านที่นำมาใช้ เป็นเรื่องที่มีเนื้อหาเป็นลำดับเหตุการณ์ คือเรื่องหนูหุบกับมะม่วง
2. การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญมีหลักในการอ่านดังนี้
 - 2.1 เริ่มอ่านตั้งแต่ชื่อเรื่อง เพราะชื่อเรื่องมักสอดคล้องกับเรื่อง หรือช่วยชี้ให้เห็นจุดสนใจของเรื่อง
 - 2.2 อ่านอย่างละเอียดตั้งแต่ต้นจนจบเพื่อให้เห็นเนื้อหาส่วนรวม แล้วตอบคำถามให้ได้ว่า เรื่องที่อ่านเป็นเรื่องอะไร มี ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ทำไมจึงทำ และได้ผลอย่างไร โดยสังเกตลำดับและความสัมพันธ์ของเนื้อหา ซึ่งทำให้เรื่องดำเนินไป บางเรื่องอาจจะมีคำตอบไม่ครบก็ได้แต่เราต้องตอบเท่าที่มีอยู่ให้ครบถ้วนเพื่อจะได้จับใจความสำคัญให้ได้มากที่สุด
 - 2.3 เขียนคำตอบลงกระดาษโดยขยายความในคำตอบออกไปอีก เมื่อต้องการรายละเอียดที่จำเป็นของใจความสำคัญ
 - 2.4 นำคำตอบที่ได้มาพิจารณาเรียบเรียงให้เข้าใจง่ายโดยรักษาเนื้อความเดิมไว้
 - 2.5 ทบทวนว่าใจความสำคัญนั้นมีความต่อเนื่องกันดีหรือยัง หากข้อความตอนใด ผิดเพี้ยนหรือเกินความจำเป็นให้ตัดออก

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ (10 นาที)

1.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับเรื่อง ความกตัญญู ซึ่งอาจใช้คำถามนำในการสนทนา เช่น

1.1.1 นักเรียนคิดว่าความกตัญญูสำคัญอย่างไร

1.1.2 นักเรียนจะแสดงความกตัญญูต่อใครได้บ้าง

1.1.3 การแสดงความกตัญญูทำได้อย่างไร

1.2 ให้นักเรียนทบทวนการอ่านให้ได้ใจความสำคัญ

ขั้นที่ 2 ปฏิบัติการอ่าน (20 นาที)

2.1 ให้นักเรียนรวมกลุ่มกันอ่านเรื่อง หนูหนุ่ยกับมะม่วง แล้วช่วยกันคิดตั้งคำถามเขียนลงในกระดาษ

2.2 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันหาคำศัพท์ที่น่าสนใจจากเรื่องหนูหนุ่ยกับมะม่วง แล้วเขียนคำอ่านพร้อมทั้งหาความหมายของคำนั้นๆ หากมีคำใดที่ไม่สามารถหาความหมายได้ก็นำมาสนทนากันกับเพื่อนแล้วร่วมกันสรุปความหมายเอง

ขั้นที่ 3 แลกเปลี่ยนประสบการณ์ (20 นาที)

3.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มแลกเปลี่ยนคำศัพท์ที่ค้นแล้วเขียนเพิ่มลงในใบงานของตนเอง

3.2 แต่ละกลุ่มนำคำถามที่ตั้งไว้ไปผลัดกันถามผลัดกันตอบกับเพื่อนกลุ่มอื่น แล้วเลือกคำถาม คำตอบที่นำไปสู่การสรุปใจความสำคัญเขียนลงในกระดาษที่แจกให้ จากนั้นก็ช่วยกันคิดข้อคิดที่ได้จากเรื่องหนูหนุ่ยกับมะม่วงด้วย

ขั้นที่ 4 สรุปการเรียนรู้ (10 นาที)

4.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน

4.2 ให้นักเรียนบอกข้อคิด ที่ได้จากการอ่านเรื่องหนูหนุ่ยกับมะม่วง

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

1. สังเกตการบอกลำดับเหตุการณ์ของเรื่อง
2. สังเกตการตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่อง
3. ตรวจสอบการหาความหมายของคำศัพท์
4. สังเกตการบอกข้อคิดจากเรื่อง
5. สังเกตการสรุปใจความสำคัญ

สื่อการเรียนรู้

1. บทอ่านเรื่องหนูหน้อยกับมะม่วง
2. กระดาษสำหรับเขียนคำศัพท์
3. กระดาษสำหรับเขียนคำถาม

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

หนูหนูกับมะม่วง

หนูหนูเป็นเด็กหน้าตาซีริว แต่มีความดีที่น่าเอาอย่างอยู่หลายอย่าง วันหนึ่งแม่ของหนู หนูลื้มจับ หมอรักษาอย่างไรก็ไม่หาย หมอบอกว่าแม่หนูหนูจะตายหากไม่ได้กินมะม่วงวันละ ยี่สิบผล หนูหนูไม่รอช้ารีบคว้าตะกร้าใบใหญ่ออกไปทันที เมื่อหนูหนูพบใครก็จะยกมือไหว้ พร้อมทั้งถามเสียงอ่อนเสียงหวานว่ามีใครรู้บ้างว่ามีต้นมะม่วงที่ไหนบ้าง จนกระทั่งมาพบข้าง ปลายตัวโต แต่ข้างตัวนี้เป็นข้างใจคำ รู้แหล่งต้นมะม่วงดี แต่ไม่บอกเพราะหวังไว้กินเองจึงตอบว่า ไม่รู้ หนูหนูก็ไม่สิ้นหวังยังคงบุกบั่นต่อไป

ไม่ช้าก็พบงูตัวใหญ่หนูหนูก็เข้าไปถามอีก เจ้างูนี้กอยากกินหนูหนูจึงแกล้งทำเป็นผู้ใหญ่ ใจดีพาหนูหนูไปที่ต้นมะม่วง เมื่อมาถึงป่ามะม่วง หนูหนูกระโดดโลดเต้นอย่างดีใจ งูเห็น หนูหนูเปลือยตัวจึงรีบฉกกินหนูหนู หนูหนูรีบกระโดดลงไปในตะกร้าใบใหญ่ของตนเองเอามือ ยึดฝาตะกร้าไว้ไม่ให้เปิด

ขณะที่เจ้างูพยายามแกะปากตะกร้าอยู่นั้น ข้างปลายก็มาเห็นและเข้าใจว่างูพาหนูหนูมากิน มะม่วงของตนเอง จึง โกรธมาก เข้าต่อสู้กับงู ทั้งคู่ต่อสู้กันจนพลาดตกหน้าผาตงไปตายทั้งสองตัว หนูหนูจึงรีบเก็บมะม่วงแล้วเอากลับไปให้แม่

แม่เห็นมะม่วงก็ดีใจแทบจะหายไข้กินมะม่วงยังไม่ทันหมดตะกร้า ก็หายเป็นปรกติดั้งเดิม ความรักแม่ ความกล้าหาญ ความมานะบากบั่น ช่วยชีวิตตัวหนูหนูเองและช่วยชีวิตแม่ของตัวเองไว้ได้ ด้วยประการฉะนี้

(คุษฎี บริพัตร ณ อยุธยา. (2543). หนูหนูกับมะม่วง. กรุงเทพฯ : องค์การค้าของคุรุสภา.)

แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มควบคุม

แผนการจัดการเรียนรู้ ที่ 5

สาระภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เรื่อง การอ่านเนื้อหาที่เป็นลำดับเหตุการณ์

เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การอ่านจับประเด็นสำคัญของบทอ่านที่มีเนื้อหาเป็นลำดับเหตุการณ์จะต้องสามารถบอกได้ว่าในเรื่องมีใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร ทำไม ซึ่งจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ดี

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. นักเรียนสามารถบอกลำดับเหตุการณ์ของเรื่องที่อ่าน ได้
2. นักเรียนสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้
3. นักเรียนสามารถบอกความหมายของคำศัพท์ได้
4. นักเรียนสามารถบอกข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้
5. นักเรียนสามารถสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้
6. นักเรียนสามารถตั้งคำถามจากเรื่องที่อ่านได้

สาระการเรียนรู้

1. บทอ่านที่นำมาใช้ เป็นเรื่องที่มีเนื้อหาเป็นลำดับเหตุการณ์ คือเรื่องปลาปัก
2. การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญมีหลักในการอ่านดังนี้
 - 2.1 เริ่มอ่านตั้งแต่ชื่อเรื่อง เพราะชื่อเรื่องมักสอดคล้องกับเรื่อง หรือช่วยชี้ให้เห็น

จุดสนใจของเรื่อง

2.2 อ่านอย่างละเอียดตั้งแต่ต้นจนจบเพื่อให้เห็นเนื้อหาส่วนรวม แล้วตอบคำถามให้ได้ว่า เรื่องที่อ่านเป็นเรื่องอะไร มี ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ทำไมจึงทำ และได้ผลอย่างไร โดยสังเกตลำดับและความสัมพันธ์ของเนื้อหา ซึ่งทำให้เรื่องดำเนินไป บางเรื่องอาจจะมีคำตอบไม่ครบก็ได้แต่เราต้องตอบเท่าที่มีอยู่ให้ครบถ้วนเพื่อจะได้จับใจความสำคัญให้ได้มากที่สุด

2.3 เขียนคำตอบลงกระดาษโดยขยายความในคำตอบออกไปอีก เมื่อต้องการรายละเอียดที่จำเป็นของใจความสำคัญ

2.4 นำคำตอบที่ได้มาพิจารณาเรียบเรียงให้เข้าใจง่ายโดยรักษาเนื้อความเดิมไว้

2.5 ทบทวนว่าใจความสำคัญนั้นมีความต่อเนื่องกันดีหรือยัง หากข้อความตอนใด ผิดเพี้ยนหรือเกินความจำเป็นให้ตัดออก

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ (10 นาที)

1.1 นำภาพปลากัดมาให้ นักเรียนดูแล้วร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับภาพ อาจใช้คำถาม เช่น

- 1.1.1 นักเรียนคิดว่าปลาในภาพเป็นปลาอะไร
- 1.1.2 นักเรียนเคยเห็นมาก่อนหรือไม่
- 1.1.3 ใครเคยเลี้ยงบ้าง เลี้ยงไว้เพื่ออะไร

1.2 ให้นักเรียนที่เคยเลี้ยงเล่าประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับปลากัด

1.3 ให้นักเรียนทบทวนการอ่านให้ได้ใจความสำคัญ

ขั้นที่ 2 ปฏิบัติการอ่าน (20 นาที)

2.1 ให้นักเรียนแต่ละคนอ่านเรื่อง ปลากัด แล้วให้นักเรียนคิดตั้งคำถามที่เกี่ยวกับเรื่อง

2.2 ให้นักเรียนหาคำศัพท์ที่น่าสนใจจากเรื่องปลากัดแล้วเขียนคำอ่านพร้อมทั้งหาความหมายของคำนั้นๆ หากมีคำใดที่ไม่สามารถหาความหมายได้ก็นำมาสนทนากันกับเพื่อนแล้วร่วมกันสรุปความหมายเอง

ขั้นที่ 3 แลกเปลี่ยนประสบการณ์ (20 นาที)

3.1 นักเรียนแต่ละคนบอกคำศัพท์ของตนเองพร้อมกับคำอ่าน และความหมายเขียนลงบนกระดานดำ ถ้ามีคำใดที่ซ้ำกันก็ไม่ต้องเขียนซ้ำ

3.2 ให้นักเรียนนำคำถามที่ตั้งไว้มาลัดกันถามตอบกับเพื่อนในห้องเพื่อนำไปสู่การสรุปใจความสำคัญ

ขั้นที่ 4 สรุปการเรียนรู้ (10 นาที)

4.1 ให้นักเรียนเขียนสรุปใจความสำคัญ ลงในกระดาษที่แจกให้

4.2 ให้นักเรียนเขียนข้อคิด หรือความรู้ที่ได้จากเรื่อง ปลากัดลงในกระดาษที่แจกให้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

1. สังเกตการบอกลำดับเหตุการณ์ของเรื่อง
2. สังเกตการตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องปลากัด
3. ตรวจสอบการหาความหมายของคำศัพท์
4. สังเกตการบอกข้อคิด

5. ตรวจสอบการสรุปใจความสำคัญ

6. ตรวจสอบการตั้งคำถาม

สื่อการเรียนรู้

1. บทอ่านเรื่องปลากัด
2. ภาพปลากัด
3. กระดาษเปล่าเขียนคำศัพท์
4. กระดาษเปล่าเขียนคำถาม

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

ปลากัด

“แม่ ขวดน้ำปลาแม่ทิ้งหมดแล้วหรือ” หนูเอี้ยคเข้าไปถามแม่ในครัว “จะเอาไปทำไม” แม่ถาม “ยังปลากัดครับ” หนูเอี้ยคตอบแล้วเดินออกไป เขาหาขวดน้ำปลาได้แล้วล้างให้สะอาด

วันต่อมาหนูเอี้ยคชวนน้องชายไปจับปลากัดมาใส่ในขวดแล้วเอาไปเตรียมจะกั๊กกับของเพื่อนซึ่งนัดกันที่ลานวัด เมื่อเพื่อน ๆ มากันครบก็ลงมือเปรียบปลากันเลย พอ ได้คู่ก็เทใส่ขวดเดียวกัน เพียงเดียวเสียงโห่เชียร์ก็ดังขึ้นเมื่อปลากัดกั๊กกัน เสียงดังพลุงพลึงอยู่ในขวด หนูเอี้ยคเชียร์เสียงดัง เมื่อปลาของตนได้เปรียบ เด็กอื่น ๆ ก็ส่งเสียงลั่น ไม่ต่างอะไรกับผู้ใหญ่เชียร์มวย

แต่เพียงครูเดียวเสียงเชียร์ของเด็ก ๆ ก็เงียบลงเมื่อหลวงตาส่งเสียงความมาแต่ไกล “เอ๊ย พวกเอ็งทำอะไรกันวะ ส่งเสียงลั่นวัดเชียว” หลวงตาจ้องหน้าพวกเด็ก ๆ “กั๊กปลากันครับ” หนูเอี้ยคตอบเสียงอ่อน “สนุกกันมากสินะ” เด็ก ๆ เงียบหลบสายตาเป็นพัลวัน “การเล่นอย่างนี้นั้นไม่สนุก” หลวงตาทำให้กั๊กกันมันเป็นการทำบาป เอมันออกมาเดี๋ยวนี้” “บาปยังไรครับ” ขงถามตามประสาชื่อ หลวงตาจึงบอกให้เอี้ยคกับขงออกมาขึ้นเคียงกัน “ทั้งคู่ต่อยกันเดี๋ยวนี้” ท่านตั้งแล้วหยิบไม้เรียวขึ้นมาบู้ว่าจะตีถ้าไม่ทำ ทั้งคู่จึงต่อยกันเบา ๆ แต่ต่อมาก็ผลอต่อยกันหนัก ๆ เมื่อโมโหทั้งคู่จึงเข้าทำหันกันอูตุตุ ชัดกันเต็มที่ “พอแล้ว พอแล้ว” หลวงตาสั่งห้าม หลังจากเห็นทั้งคู่เจ็บกันพอสมควร “เจ็บไหม” ท่านถามเด็กทั้งสอง “เจ็บครับ” ทั้งสองคนตอบ “การที่เราทำร้ายกันผลก็คือเจ็บทั้งคู่ แล้วปลาในขวดนั้น พวกเธอให้มันกั๊กกัน มันก็เจ็บเหมือนพวกเธอตอนนี้แหละ แต่พวกเธอกลับโห่กันอย่างสนุกสนาน พอ โคนเข้าบ้างสนุกไม่ออกไซ้ไหม การทำอย่างนี้แหละคือการทำบาป การทำบาป คือการกระทำในสิ่งไม่ดี และจะมีผลออกมาในทางไม่ดี” หลวงตาเทศนาเสียยืดยาว พวกเด็ก ๆ คิดตามเห็นจริงดังที่หลวงตาอธิบายจึงรับปากว่าจะไม่ทำอย่างนี้อีกแล้ว เย็นนั้น พวกเด็ก ๆ กลับมาถึงบ้านก็ทำตามที่หลวงตาสอนจริงๆ คือปล่อยปลากัดที่เลี้ยงไว้ไปหมด

(ฉลอง เจนยามม.(2537). เด็กชายบ้านนา. กรุงเทพฯ : ต้นอ้อ.)

แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มควบคุม

แผนการจัดการเรียนรู้ ที่ 6

สาระภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เรื่อง การอ่านเรื่องที่มีเนื้อหาแสดงเหตุผล

เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การอ่านจับประเด็นสำคัญของเรื่องที่มีเนื้อหาแสดงเหตุผลจะต้องสามารถบอกได้ว่าอะไรคือสาเหตุ ของเรื่องนั้นและทำให้เกิดผลอย่างไร ซึ่งจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ดี

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. นักเรียนสามารถบอกสาเหตุและผลที่เกิดขึ้นของเรื่องที่อ่านได้
2. นักเรียนสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้

สาระการเรียนรู้

1. บทอ่านที่นำมาใช้ เป็นเรื่องที่มีเนื้อหาแสดงสาเหตุและผลที่เกิดขึ้น คือเรื่อง ไรคไปซื้อดอก
2. อ่านเนื้อหาหลักในการอ่านให้เข้าใจดังนี้
 - 2.1 อ่านตั้งแต่ชื่อเรื่อง เพื่อช่วยบ่งชี้ให้เห็นจุดสนใจของเรื่อง
 - 2.2 อ่านเนื้อเรื่องตั้งแต่ต้นจนจบ แล้วพิจารณาหาคำตอบว่าในเรื่อง มีสาเหตุมาจากอะไร ทำให้เกิดผลอย่างไรบ้าง
 - 2.3 พิจารณาหาใจความสำคัญจากแต่ละย่อหน้า ซึ่งในแต่ละย่อหน้าจะต้องมีใจความสำคัญเพียงใจความเดียว ซึ่งครอบคลุมเนื้อความในย่อหน้านั้นทั้งหมด แต่มีใช้ว่าทุกย่อหน้าจะมีใจความสำคัญของเรื่องเสมอไป หากย่อหน้านั้นเป็นเพียงการยกตัวอย่าง เป็นรายละเอียดขยายใจความสำคัญของหน้าก่อน หรืออาจเป็นย่อหน้าที่ใช้นำเข้าสู่ใจความสำคัญในย่อหน้าต่อไป ย่อหน้าลักษณะนี้จะไม่มีความสำคัญของเรื่อง
 - 2.4 นำใจความสำคัญของเรื่องที่จับมาได้ทั้งหมดมาเรียบเรียงให้ต่อเนื่อง สละสลวย โดยรักษาเนื้อความเดิมไว้ ซึ่งมีหลักดังนี้
 - 2.4.1 นำใจความสำคัญของย่อหน้า เฉพาะที่เป็นใจความสำคัญของเรื่องเท่านั้นมาเรียบเรียง
 - 2.4.2 หากใจความสำคัญที่จับมาซ้ำซ้อนกัน ให้ตัดส่วนที่ซ้ำซ้อนกันออก

2.4.3 เรียบเรียงใจความสำคัญเป็นย่อหน้าที่สอดคล้องเหมาะสมกับประเด็นของเรื่อง และใช้คำสันธานเชื่อมแต่ละประโยคให้สัมพันธ์กัน

2.4.4 ใช้ภาษาเขียนที่เข้าใจง่ายสื่อความหมายชัดเจน ควรใช้ประโยคขนาดสั้น ซึ่งถูกต้องตามหลักภาษาไทย

2.5 เมื่อเรียบเรียงเสร็จแล้วควรทบทวน ว่าใจความสำคัญที่เรียบเรียงใหม่นั้นมีเนื้อความต่อเนื่องกันดีหรือยัง มีใจความสำคัญครบถ้วนหรือไม่ และหากข้อความตอนใดผิดเพี้ยนหรือเกินความจำเป็นให้ตัดออก

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ (10 นาที)

1.1 ร่วมกันสนทนาถึงเรื่องโรคต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นกับนักเรียน โดยเฉพาะช่วงที่มียุ่งมาก เช่น

1.1.1 นักเรียนคิดว่ามีโรคใดบ้างที่เกิดขึ้นจากการถูกยุงกัด

1.1.2 นักเรียนคนใดเคยเป็นบ้าง

1.2 ให้นักเรียนที่เคยเป็นเล่าอาการของโรคให้เพื่อนฟัง

1.3 ให้นักเรียนศึกษาการอ่านเรื่องที่มีเนื้อหาแสดงเหตุผลให้ได้ใจความสำคัญ

โดยการหาประเด็นสำคัญในแต่ละย่อหน้า

ขั้นที่ 2 ปฏิบัติการอ่าน (20 นาที)

2.1 ให้นักเรียนแต่ละคนอ่านเรื่อง โรคไข้เลือดออก

2.2 ครูชี้แนะให้นักเรียนพิจารณาในแต่ละย่อหน้า แล้วสอนให้นักเรียนรู้จักจำแนกว่าส่วนใดเป็นใจความสำคัญและส่วนใดเป็นส่วนขยายใจความสำคัญ

2.3 ให้นักเรียนหาคำศัพท์ที่น่าสนใจจากเรื่องโรคไข้เลือดออก คนละ 1 คำ

ขั้นที่ 3 แลกเปลี่ยนประสบการณ์ (20 นาที)

3.1 นักเรียนช่วยกันนำคำศัพท์ของตนเองไปเขียนบนกระดานดำ จากนั้นลอกคำศัพท์ทั้งหมดลงในกระดาษที่แจกให้เพื่อให้แต่ละคนไปหาความหมายและเขียนคำอ่านเป็นการบ้าน

3.2 ครูตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านให้นักเรียนช่วยกันตอบ โดยเป็นคำถามที่จะนำไปสู่การสรุปใจความสำคัญได้ เพื่อให้นักเรียนเห็นแนวทางในการตั้งคำถาม

ขั้นที่ 4 สรุปการเรียนรู้ (10 นาที)

4.1 นักเรียนบอกสาเหตุของโรคไข้เลือดออก และผลที่เกิดขึ้นจากการเป็นโรคนี้

4.2 ให้นักเรียนทั้งห้องช่วยกันสรุปใจความสำคัญโดยพิจารณาจากคำถามและ

คำตอบข้างต้น

4.3 ให้นักเรียนบอกจุดมุ่งหมายของเรื่องที่อ่าน

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

1. สังเกตการบอกสาเหตุและผลที่เกิดขึ้นจากโรคไข้เลือดออก
2. สังเกตการตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่อง

สื่อการเรียนรู้

1. บทอ่านเรื่องโรคไข้เลือดออก
2. กระดาษเปล่าเขียนคำศัพท์
3. กระดาษเปล่าเขียนคำถาม

โรคไข้เลือดออก

โรคไข้เลือดออกมีศูนย์กลางเป็นพาหะนำโรค โรคนี้ไม่ได้มีต้นกำเนิดมาจากประเทศของเรา แต่มีการแพร่ระบาดครั้งแรกที่พบเชื้อไวรัสเด็งกี สาเหตุของโรคไข้เลือดออกนี้ที่ประเทศฟิลิปปินส์ ใน พ.ศ.2498 แล้วเกิดการแพร่ระบาด จนนำเข้าสู่ประเทศไทยเราจนถึงทุกวันนี้

เมื่อลองคิดดูแล้วว่าโรคไข้เลือดออกนี้ทำไมถึงอยู่คู่บ้านเมืองมานานนับครึ่งศตวรรษ แม้เราจะมีมาตรการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลายเป็นประจำมานานหลายปีแล้ว ก็เพราะความทนทายาทของลูกน้ำยุงลายที่วางไข่ในน้ำนิ่งและสภาวะที่เหมาะสมเสมือนบ้านแสนรัก สามารถมีอายุอยู่ได้นานนับปี และอีกส่วนหนึ่งก็คือว่าโรคไข้เลือดออกนี้ ไม่ใช่เกิดขึ้นในฤดูฝนเท่านั้น แต่เกิดขึ้น และมีการแพร่ระบาดอยู่ตลอดปีทั่วประเทศ จนมีจำนวนผู้ป่วยและผู้เสียชีวิตเพิ่มมากขึ้น

ถ้าทุกบ้านทุกชุมชน ตรวจสอบลูกน้ำยุงลายภายในบ้าน ได้แก่ ปิด- ภาชนะที่เก็บน้ำไม่ให้ยุงเข้าไปวางไข่, ปล่าย- ปลาทองในถังเพื่อกินลูกน้ำยุงลายในอ่างบัว, สระบัวที่มีน้ำนิ่ง, เปลี่ยน- ภาชนะเก็บน้ำ เช่น แจกัน, ถาดน้ำรองตู้กับข้าวต่างๆ มีความเชื่อแน่ว่า ประชาชนคนไทยเราจะสามารถควบคุมและกำจัดโรคไข้เลือดออกให้หมดไปจากประเทศของเราได้

(โรคไข้เลือดออก. (2546, 3 สิงหาคม). เคนนิวิสต์, หน้า 30.)

ขั้นที่ 3 แลกเปลี่ยนประสบการณ์ (20 นาที)

3.1 นักเรียนนำคำศัพท์ของตนเองไปแลกเปลี่ยนกับเพื่อน 1 คน แล้วเขียนคำศัพท์ของเพื่อนลงไปด้วย

3.2 ครูและนักเรียนช่วยกันตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องให้อ่านให้ครอบคลุมเนื้อหา พร้อมทั้งตอบคำถามแต่ละคำถามนั้นด้วย เพื่อให้นักเรียนเห็นแนวทางในการสรุปประเด็นสำคัญ

ขั้นที่ 4 สรุปการเรียนรู้ (10 นาที)

4.1 นักเรียนช่วยกันบอกสาเหตุและผลที่เกิดขึ้นจากอุบัติเหตุจรวด

4.2 ให้นักเรียนทั้งห้องช่วยกันสรุปใจความสำคัญโดยพิจารณาจากคำถามและคำตอบข้างต้น

4.3 ให้นักเรียนบอกจุดมุ่งหมายของเรื่องที่อ่าน

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

1. สังเกตการบอกสาเหตุและผลที่เกิดขึ้นจากอุบัติเหตุจรวด
2. สังเกตการตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่อง
3. ตรวจสอบคำศัพท์

สื่อการเรียนรู้

1. บทอ่านเรื่องอุบัติเหตุจรวด
2. ภาพอุบัติเหตุจรวด
3. กระดาษเปล่าสำหรับเขียนคำศัพท์
4. กระดาษเปล่าสำหรับเขียนคำถาม

อุบัติเหตุจราจร

ในแต่ละปีจะมีประชากรไทยกลุ่มหนึ่งที่บาดเจ็บ ตาย และทรัพย์สินเสียหายจากอุบัติเหตุยานยนต์ คิดเป็นร้อยละ 9.6 ของประชากรทั้งหมดซึ่ง มีสาเหตุมาจาก การเป็นนักขับมือใหม่ขาดประสบการณ์ในการขับขี่และมีความสามารถในการควบคุมเครื่องยนต์ไม่ดี หรือมีพฤติกรรมชอบเสี่ยงอันตราย เช่น การขับขี่ด้วยความเร็วสูง การแข่งกระชั้นชิด การเลี้ยวตัดหน้า เป็นต้น รวมทั้งการดื่มแอลกอฮอล์และไม่นิยมนสวมหมวกกันน็อก หรือคาดเข็มขัดนิรภัย

เพื่อลดการเกิดอุบัติเหตุจราจร จึงควรใช้อุปกรณ์เสริมความปลอดภัย ทั้งในผู้ขับและผู้โดยสาร เพื่อชีวิตและทรัพย์สินของตนเอง

(อติศักดิ์ ผลิตผลการพิมพ์. (2546, สิงหาคม). อุบัติเหตุจราจร เหตุการณ์การตายในวัยรุ่นไทย.

หมอชาวบ้าน, 25, 13-14.)

ขั้นที่ 4 สรุปการเรียนรู้ (10 นาที)

- 4.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันบอกสาเหตุและผลที่เกิดขึ้นจากโรคปวดหัว
- 4.2 ให้นักเรียนทั้งห้องช่วยกันสรุปใจความสำคัญโดยพิจารณาจากคำถามและคำตอบข้างต้น
- 4.3 ให้นักเรียนบอกจุดมุ่งหมายของเรื่องที่อ่าน

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

1. สังเกตการบอกสาเหตุและผลที่เกิดขึ้นจากการปวดหัว
2. สังเกตการตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่อง
3. ตรวจคำศัพท์
4. สังเกตการบอกจุดมุ่งหมายของเรื่อง

สื่อการเรียนรู้

1. บทอ่านเรื่องปวดหัว
2. กระดาษสำหรับเขียนคำศัพท์
3. กระดาษเปล่าสำหรับเขียนคำถาม

ปวดหัวเหลือเกิน

อาการปวดหัวเกิดได้จากหลายสาเหตุ ไม่ว่าจะเป็นความเครียด อารมณ์หงุดหงิด ความรู้สึกถูกกดดันจากการทำงาน หรือเกิดจากโรคต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นไมเกรน ความดันโลหิต โรคตา โรคไต หรือได้รับความกระทบกระเทือนบริเวณศีรษะ รวมถึงนิสัยนั่งค่อมด้วยเช่นกัน

อาการปวดหัวที่พบมากเช่นปวดหัวข้างเดียว ปวดบริเวณขมับ หรือปวดเหมือนมีก้อนหินอยู่ในหัวเลยทีเดียว บางทีอาการปวดจะค่อยๆรุนแรงขึ้นจนไม่สามารถทำอะไรได้ก็มี

บางคนอาจจะบรรเทาด้วยการซื้อยาแก้ปวดมาทานแต่หากมีอาการปวดศีรษะขั้นรุนแรงควรพบแพทย์ หากปล่อยทิ้งๆไว้เกินกว่า 2 วัน ความดันของตาจะเพิ่มสูงขึ้นอาจจะถึงขั้นตาบอดอย่างทันที

(ชีวจิต. (2543, มกราคม). ปวดหัวเหลือเกิน. ชีวจิต. 2 , 36.)

แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มควบคุม

แผนการจัดการเรียนรู้ ที่ 9

สาระภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เรื่อง การอ่านเรื่องที่มีเนื้อหาแสดงเหตุผล

เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การอ่านจับประเด็นสำคัญของเรื่องที่มีเนื้อหาแสดงเหตุผลจะต้องสามารถบอกได้ว่าอะไรคือสาเหตุ ของเรื่องนั้นและทำให้เกิดผลอย่างไร ซึ่งจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ดี

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. นักเรียนสามารถบอกสาเหตุและผลที่เกิดขึ้นของเรื่องที่อ่านได้
2. นักเรียนสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้
3. นักเรียนสามารถหาความหมายของคำศัพท์ในเรื่องที่อ่านได้
4. นักเรียนสามารถบอกจุดมุ่งหมายของเรื่องที่อ่านได้
5. นักเรียนสามารถสรุปใจความสำคัญของเรื่องได้

สาระการเรียนรู้

1. บทอ่านที่นำมาใช้ เป็นเรื่องที่มีเนื้อหาแสดงสาเหตุและผลที่เกิดขึ้น คือเรื่อง
อันตรายจากอาหารปิ้งย่าง

2. อ่านเนื้อหาหลักในการอ่านให้เข้าใจดังนี้

2.1 อ่านตั้งแต่ชื่อเรื่อง เพื่อช่วยบ่งชี้ให้เห็นจุดสนใจของเรื่อง

2.2 อ่านเนื้อเรื่องตั้งแต่ต้นจนจบ แล้วพิจารณาตอบคำถามว่าในเรื่อง มีสาเหตุมาจาก
อะไร ทำให้เกิดผลอย่างไรบ้าง

2.3 พิจารณาหาใจความสำคัญจากแต่ละย่อหน้า ซึ่งในแต่ละย่อหน้าจะต้องมี
ใจความสำคัญเพียงใจความเดียว ซึ่งครอบคลุมเนื้อความในย่อหน้านั้นทั้งหมด แต่มิใช่ว่าทุก
ย่อหน้าจะมีใจความสำคัญของเรื่องเสมอไป หากย่อหน้านั้นเป็นเพียงการยกตัวอย่าง เป็น
รายละเอียดขยายใจความสำคัญของหน้าก่อน หรืออาจเป็นย่อหน้าที่ใช้นำเข้าสู่ใจความสำคัญในย่อ
หน้าต่อไป ย่อหน้าลักษณะนี้จะไม่มีความสำคัญของเรื่อง

2.4 นำใจความสำคัญของเรื่องที่จับมาได้ทั้งหมดมาเรียบเรียงให้ต่อเนื่อง สละสลวย โดยรักษาเนื้อความเดิมไว้ ซึ่งมีหลักดังนี้

2.4.1 นำใจความสำคัญของย่อหน้า เฉพาะที่เป็นใจความสำคัญของเรื่อง เท่านั้นมาเรียบเรียง

2.4.2 หากใจความสำคัญที่จับมาซ้ำซ้อนกัน ให้ตัดส่วนที่ซ้ำซ้อนกันออก

2.4.3 เรียบเรียงใจความสำคัญเป็นย่อหน้าที่สอดคล้องเหมาะสมกับประเด็น ของเรื่อง และใช้คำสันธานเชื่อมแต่ละประโยคให้สัมพันธ์กัน

2.4.4 ใช้ภาษาเขียนที่เข้าใจง่ายสื่อความหมายชัดเจน ควรใช้ ประโยค ขนาดสั้น ซึ่งถูกต้องตามหลักภาษาไทย

2.5 เมื่อเรียบเรียงเสร็จแล้วควรทบทวน ว่าใจความสำคัญที่เรียบเรียงใหม่นั้นมี เนื้อความต่อเนื่องกันดีหรือยัง มีใจความสำคัญครบถ้วนหรือไม่ และหากข้อความตอนใด ผิดเพี้ยนหรือเกินความจำเป็นให้ตัดออก

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ (10 นาที)

1.1 นำภาพอาหารที่ปรุง โดยการปิ้งย่างมาให้ให้นักเรียนดูแล้วร่วมกันสนทนา เกี่ยวกับภาพ โดยใช้คำถาม เช่น

1.1.1 นักเรียนเคยรับประทานอาหารเหล่านี้หรือไม่

1.1.2 นักเรียนคิดว่าอาหารเหล่านี้มีประโยชน์อย่างไร

1.1.3 อาหารเหล่านี้จะมีโทษต่อร่างกายหรือไม่

1.2 ให้นักเรียนทบทวนการอ่านเรื่องที่มีเนื้อหาแสดงเหตุผลให้ได้ใจความสำคัญ โดยการหาประเด็นสำคัญในแต่ละย่อหน้า

ขั้นที่ 2 ปฏิบัติการอ่าน (20 นาที)

2.1 ให้นักเรียนรวมกลุ่มกันอ่านเรื่อง อันตรายจากอาหารปิ้งย่างแล้วร่วมกันพิจารณา จำแนกใจความสำคัญ และส่วนขยายใจความสำคัญในแต่ละย่อหน้า

2.2 แต่ละกลุ่มช่วยกันหาคำศัพท์ที่น่าสนใจจากเรื่องอันตรายจากอาหารปิ้งย่าง คนละ 1 คำ แล้วเขียนคำอ่าน พร้อมทั้งหาความหมาย

ขั้นที่ 3 แลกเปลี่ยนประสบการณ์ (20 นาที)

3.1 ให้แต่ละกลุ่มแลกเปลี่ยนใบคำศัพท์กับกลุ่มอื่น แล้วพิจารณาเปรียบเทียบกับกลุ่มตนเอง และตรวจสอบความถูกต้องให้เพื่อน

3.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มตั้งคำถามและคิดหาคำตอบให้ครอบคลุมเนื้อหา เพื่อนำไปสู่การสรุปใจความสำคัญ แล้วนำคำถามไปผลัดกันถามกับกลุ่มอื่นเพื่อตรวจคำตอบ

ขั้นที่ 4 สรุปการเรียนรู้ (10 นาที)

4.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันบอกสาเหตุของโรคและผลที่เกิดขึ้นจากการรับประทานอาหารปิ้งย่าง

4.2 ให้นักเรียนทั้งห้องช่วยกันสรุปใจความสำคัญโดยพิจารณาจากคำถามและคำตอบข้างต้น

4.3 ให้นักเรียนบอกจุดมุ่งหมายของเรื่องที่อ่าน

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

1. สังเกตการบอกสาเหตุและผลที่เกิดขึ้นจากการรับประทานอาหารปิ้งย่าง
2. สังเกตการตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่อง
3. ตรวจคำศัพท์
4. สังเกตการบอกจุดมุ่งหมายของเรื่อง
5. สังเกตการสรุปใจความสำคัญ

สื่อการเรียนรู้

1. บทอ่านเรื่องอันตรายจากอาหารปิ้งย่าง
2. ภาพอาหารที่ปิ้งย่าง
3. กระดาษสำหรับเขียนคำศัพท์
4. กระดาษเปล่าเขียนคำถาม

อันตรายจากอาหารปิ้ง-ย่าง

อาหารปิ้งย่างมีอันตรายจริงหรือ นี่ก็ถึงภาพหมูสะเต๊ะร้อนๆ ไก่ย่างหอมฉุย ยังข้าวเหนียวหมูย่างอีกต่างหาก ล้วนแต่เป็นอาหารรสเด็ดทั้งนั้น แล้วใครจะไปอดใจไหว ไม่ต้องถึงกับอดใจไม่กินอาหารเหล่านี้หรอก เพราะอาหารปิ้งย่างกันธรรมดาให้สุกเท่านั้นก็จะไม่มีอันตรายใดๆเลย แต่ถ้าเป็น ไก่ย่างที่ย่างกันจนกรอบเกรียมหรือหมูสะเต๊ะที่ปิ้งไฟแรงเสียนเนื้อหมู ไหม้เกรียมเป็นแถบๆแล้วละก็อันตรายแน่

อาหารปิ้ง ย่าง อบ ร่มควัน หรือทอดด้วยไฟแรง น้ำมันบางส่วนที่ถูกความร้อนสูงจะเกิดปฏิกิริยาเคมีได้สารที่ทำให้เกิดมะเร็งได้

เพียงแต่เราเลือกอาหารปิ้ง ย่าง หรือทอดที่ไม่ไหม้เกรียมเท่านั้นเราก็จะไม่ต้องรับสารที่เป็นอันตรายต่อร่างกาย เข้าไปสะสมไว้ในร่างกายก็จะทำให้เป็นมะเร็งได้

(พรพรรณ รพี. (2540). อาหารมีพิษ ชีวิตมีภัย. (พิมพ์ครั้งที่2). กรุงเทพฯ: สุขภาพใจ.)

แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มควบคุม

แผนการจัดการเรียนรู้ ที่ 10

สาระภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เรื่อง การอ่านเรื่องที่มีเนื้อหาแสดงเหตุผล

เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การอ่านจับประเด็นสำคัญของเรื่องที่มีเนื้อหาแสดงเหตุผลจะต้องสามารถบอกได้ว่าอะไรคือสาเหตุ ของเรื่องนั้นและทำให้เกิดผลอย่างไร ซึ่งจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ดี

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. นักเรียนสามารถบอกสาเหตุและผลที่เกิดขึ้นของเรื่องที่อ่านได้
2. นักเรียนสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้
3. นักเรียนสามารถหาความหมายของคำศัพท์ในเรื่องที่อ่านได้
4. นักเรียนสามารถบอกจุดมุ่งหมายของเรื่องที่อ่านได้
5. นักเรียนสามารถสรุปใจความสำคัญของเรื่องได้
6. นักเรียนสามารถตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้

สาระการเรียนรู้

1. บทอ่านที่นำมาใช้ เป็นเรื่องที่มีเนื้อหาแสดงสาเหตุและผลที่เกิดขึ้น คือเรื่อง โรคผิวหนัง

2. อ่านเนื้อหาที่มีหลักในการอ่านให้เข้าใจดังนี้

2.1 อ่านตั้งแต่ชื่อเรื่อง เพื่อช่วยบ่งชี้ให้เห็นจุดสนใจของเรื่อง

2.2 อ่านเนื้อเรื่องตั้งแต่ต้นจนจบ แล้วพิจารณาตอบคำถามว่าในเรื่อง มีสาเหตุมาจากอะไร ทำให้เกิดผลอย่างไรบ้าง

2.3 พิจารณาหาใจความสำคัญจากแต่ละย่อหน้า ซึ่งในแต่ละย่อหน้าจะต้องมีใจความสำคัญเพียงใจความเดียว ซึ่งครอบคลุมเนื้อความในย่อหน้านั้นทั้งหมด แต่มิใช่ว่าทุกย่อหน้าจะมีใจความสำคัญของเรื่องเสมอไป หากย่อหน้านั้นเป็นเพียงการยกตัวอย่าง เป็นรายละเอียดขยายใจความสำคัญของหน้าก่อน หรืออาจเป็นย่อหน้าที่ใช้นำเข้าสู่ใจความสำคัญในย่อหน้าต่อไป ย่อหน้าลักษณะนี้จะไม่มีความสำคัญของเรื่อง

2.4 นำใจความสำคัญของเรื่องที่จับมาได้ทั้งหมดมาเรียบเรียงให้ต่อเนื่อง สละสลวย โดยรักษาเนื้อความเดิมไว้ ซึ่งมีหลักดังนี้

2.4.1 นำใจความสำคัญของย่อหน้า เฉพาะที่เป็นใจความสำคัญของเรื่อง เท่านั้นมาเรียบเรียง หากใจความสำคัญที่จับมาซ้ำซ้อนกัน ให้ตัดส่วนที่ซ้ำซ้อนกันออก

2.4.2 เรียบเรียงใจความสำคัญเป็นย่อหน้าที่สอดคล้องเหมาะสมกับประเด็น ของเรื่อง และใช้คำสันธานเชื่อมแต่ละประโยคให้สัมพันธ์กัน

2.4.3 ใช้ภาษาเขียนที่เข้าใจง่ายสื่อความหมายชัดเจน ควรใช้ ประโยค ขนาดสั้น ซึ่งถูกต้องตามหลักภาษาไทย

2.5 เมื่อเรียบเรียงเสร็จแล้วควรทบทวน ว่าใจความสำคัญที่เรียบเรียงใหม่ นั้นมีเนื้อความต่อเนื่องกันดีหรือยัง มีใจความสำคัญครบถ้วนหรือไม่ และหากข้อความตอนใด ผิดเพี้ยนหรือเกินความจำเป็นให้ตัดออก

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ (10 นาที)

1.1 ครูเขียนคำว่าโรคผิวหนังไว้บนกระดานดำ แล้วให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ว่าโดยใช้คำถาม เช่น

1.1.1 โรคผิวหนังได้แก่โรคอะไรบ้าง

1.1.2 ใครเคยเป็นโรคผิวหนังบ้าง

1.1.3 โรคผิวหนังเกิดจากสาเหตุใด

1.1.4 คนที่เป็นโรคผิวหนังจะมีอาการอย่างไรบ้าง

1.1.5 จะมีวิธีป้องกันและรักษาโรคผิวหนังได้อย่างไร

1.2 ให้นักเรียนทบทวนการอ่านเรื่องที่มีเนื้อหาแสดงเหตุผลให้ได้ใจความสำคัญ โดยการหาประเด็นสำคัญในแต่ละย่อหน้า

ขั้นที่ 2 ปฏิบัติการอ่าน (20 นาที)

2.1 ให้นักเรียนแต่ละคนอ่านเรื่อง โรคผิวหนัง

2.2 ให้นักเรียนแต่ละคนพิจารณาจำแนกใจความสำคัญ และส่วนขยายใจความสำคัญ ในแต่ละย่อหน้า แล้วตั้งคำถามที่จะนำไปสู่การสรุปใจความสำคัญ

2.3 ให้นักเรียนหาคำศัพท์ที่น่าสนใจจากเรื่อง โรคผิวหนัง โดยที่นักเรียนสามารถ หาได้มากกว่า 1 คำแล้วเขียนคำอ่าน พร้อมทั้งหาความหมาย ลงในกระดาษที่แจก

ขั้นที่ 3 แลกเปลี่ยนประสบการณ์ (20 นาที)

3.1 นักเรียนนำไปคำศัพท์ไปแลกเปลี่ยนกันศึกษากับเพื่อน

3.2 นักเรียนใช้คำถามของตนเองผลัดกันถาม – ตอบกับเพื่อนคนอื่นเพื่อตรวจสอบ

ความถูกต้องและความเข้าใจในคำถามของตนเอง

ขั้นที่ 4 สรุปการเรียนรู้ (10 นาที)

4.1 นักเรียนช่วยกันบอกสาเหตุของโรคและผลที่เกิดขึ้นจากการโรคผิวหนัง

4.2 ให้นักเรียนทั้งห้องช่วยกันสรุปใจความสำคัญโดยพิจารณาจากคำถามและคำตอบข้างต้น

4.3 ให้นักเรียนบอกจุดมุ่งหมายของเรื่องที่อ่าน

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

1. สังเกตการบอกสาเหตุและผลที่เกิดขึ้นจากโรคผิวหนัง
2. สังเกตการตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่อง
3. ตรวจคำศัพท์
4. สังเกตการบอกจุดมุ่งหมายของเรื่อง
5. สังเกตการสรุปใจความสำคัญ
6. สังเกตการตั้งคำถาม

สื่อการเรียนรู้

1. บทอ่านเรื่องโรคผิวหนัง
2. กระดาษเขียนคำศัพท์
3. กระดาษเปล่าเขียนคำถาม

โรคผิวหนัง

ตามบ้านที่มีเด็ก เรามักได้ยินผู้ใหญ่เตือนมิให้ลูกหลานนั่งกับพื้นดินหรือพื้นบ้านที่สกปรก บางทีก็จะบอกเด็กที่ร่างกายสกปรกอมแมม มีเหงื่อไคลเพราะเล่นมากให้รีบไป อาบน้ำชำระร่างกายให้สะอาด มิฉะนั้นจะเป็นโรคผิวหนัง

โรคผิวหนังที่ว่านี้หมายความว่าอาการแสดงออกทางผิวหนัง เมื่อถูกขูด แผลง หรือมดกัด หรือสิ่งระคายเคืองบางอย่างทำให้เกิดอาการคันต่างๆจะเกาเป็นเหตุให้เกิดจุดแดง เม็ดตุ่ม หรือหนองพุพอง

การที่เด็กๆมีบาดแผล ตุ่มและคันเล็กๆน้อยๆ เช่นผิวหนังถลอกเพราะหกล้ม ถูกหนาม หรือของมีคมบาด แล้วละเลยไม่ทำความสะอาดแผล ไม่ทายา ก็จะเป็นต้นเหตุของโรคผิวหนังได้

(โรคผิวหนังที่พบบ่อยในประเทศไทย ใน สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เล่ม 10 (หน้า 111-135).
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.)

2.4.3 ใช้ภาษาเขียนที่เข้าใจง่ายสื่อความหมายชัดเจน ควรใช้ ประโยค ขนาดสั้น ซึ่งถูกต้องตามหลักภาษาไทย

2.5 เมื่อเรียบเรียงเสร็จแล้วควรทบทวน ว่าใจความสำคัญที่เรียบเรียงใหม่นั้นมีเนื้อความต่อเนื่องกันดีหรือยัง มีใจความสำคัญครบถ้วนหรือไม่ และหากข้อความตอนใด ผิดเพี้ยนหรือเกินความจำเป็นให้ตัดออก

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ (10 นาที)

1.1 นำภาพมะพร้าวให้นักเรียนดูแล้วร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับภาพ เช่น นักเรียนทราบหรือไม่ว่านี่คือภาพของอะไร รับประทานได้หรือไม่ ใครเคยรับประทานผลไม้ชนิดนี้บ้าง ผลไม้ในภาพมีรสชาติอย่างไร จากนั้นนำภาพมะขงชิดมาให้นักเรียนดูอีกแล้วถามว่าภาพนี้คือภาพอะไร เป็นผลไม้ชนิดเดียวกับภาพแรกหรือไม่ ถ้าไม่ใช่ มันคือผลไม้ อะไร ใครเคยรับประทานบ้าง และมีรสชาติอย่างไร

1.2 ให้นักเรียนศึกษาวิธีการอ่านเรื่องที่มีเนื้อหาแสดงการเปรียบเทียบให้ได้
ใจความสำคัญ

ขั้นที่ 2 ปฏิบัติการอ่าน (20 นาที)

2.1 ให้นักเรียนแต่ละคนอ่านเรื่อง มะขงชิด
2.2 ครูชี้แนะให้นักเรียนพิจารณาในแต่ละย่อหน้า จำแนกใจความสำคัญ และส่วนขยายใจความสำคัญ

2.3 ให้นักเรียนช่วยกันหาคำศัพท์ที่น่าสนใจจากเรื่องมะขงชิด แล้วครูเขียนลงบนกระดานดำ จากนั้นให้นักเรียนลอกคำเหล่านั้นลงกระดาษที่แจก เพื่อไปเขียนคำอ่าน และหาความหมาย เป็นการบ้าน

ขั้นที่ 3 แลกเปลี่ยนประสบการณ์ (20 นาที)

3.1 นักเรียนนำคำศัพท์มาแลกเปลี่ยนกันตรวจดูว่าของแต่ละคนถูกต้องหรือไม่ ถ้ามีคำใดที่ไม่สามารถหาความหมายได้ก็มาอภิปรายร่วมกัน ว่าน่าจะหมายความว่าอย่างไรแล้วสรุปเป็นความหมายของคำๆนั้นเอง

3.2 ครูตั้งคำถามให้ครอบคลุมเนื้อเรื่องเพื่อนำไปสู่การสรุปใจความสำคัญ ให้นักเรียนช่วยกันตอบ

ขั้นที่ 4 สรุปการเรียนรู้ (10 นาที)

4.1 นักเรียนช่วยกันเปรียบเทียบความแตกต่างของมะพร้าวกับมะขงชิด

4.2 ให้นักเรียนร่วมกันสรุปใจความสำคัญของบทอ่านโดยพิจารณาจากคำถาม

และคำตอบ

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

1. สังเกตการเปรียบเทียบ
2. สังเกตการตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่อง

สื่อการเรียนรู้

1. บทอ่านเรื่องมะขงชิด
2. ภาพมะพร้าวและภาพมะขงชิด
3. กระดาษเปล่าเขียนคำศัพท์
4. กระดาษเปล่าเขียนคำถาม

มะขงชิด

มะขงชิด เป็นมะปรางชนิดหนึ่ง มีรสชาติหวานอมเปรี้ยวเมื่อสุก และจะไม่มีอาการระคายคอ หรือ ไอเกิดขึ้นเมื่อรับประทาน มะขงที่มีรสชาติหวานอมเปรี้ยวเมื่อผลสุกแล้วจะเรียกว่ามะขงชิด ข้อแตกต่างที่เห็นได้ชัดเจน ระหว่างมะปรางกับมะขงชิด คือ มะปรางจะมียางมาก เมื่อรับประทานจะเกิดอาการระคายคอและไอ ผิวจะมีสีนวลใสออกไปทางซีด ไม่เขียวจัดเมื่อเป็นผลดิบ และเปลี่ยนเป็นสีเหลืองอ่อนเมื่อสุก ในขณะที่มะขงชิดจะไม่มียางที่ทำให้เกิดอาการระคายคอ และเมื่อสุกผิวจะเป็นสีเหลืองเข้ม ถ้าปอกเปลือกออกรสชาติก็จะหวานจัดเพราะความเปรี้ยวจะอยู่ที่เปลือกผล จะเห็นว่าสมัยก่อนมะปรางที่เรากินลักษณะผลจะเล็กรสชาติจะหวานแต่จะรู้สึกระคายคอเมื่อรับประทานและราคาที่ย่อมเยา แต่ปัจจุบันผลจะมีขนาดใหญ่รสชาติหวานอมเปรี้ยวไม่ระคายคอที่สำคัญราคาที่ย่อมเยา จนผู้บริโภคบางคนบางรายบ่นว่ามะปรางเดี๋ยวนี้ราคาแพงมาก ซึ่งจริงๆแล้วมะปรางที่วางขายอยู่ในตลาดส่วนใหญ่จะเป็นมะขงชิด ซึ่งบริโภคบางคนไม่รู้คิดว่าเป็นมะปรางนั่นเอง

(ช่ออินทนิล. (2546, สิงหาคม). มะขงชิด. *เมืองผลไม้*, 3, 67-68.)

แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มควบคุม

แผนการจัดการเรียนรู้ ที่ 12

สาระภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เรื่อง การอ่านเรื่องที่มีเนื้อหาแสดงการเปรียบเทียบ

เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การอ่านจับประเด็นสำคัญของเรื่องที่มีเนื้อหาแสดงการเปรียบเทียบ จะต้องสามารถบอกได้ว่าในเรื่องกล่าวถึงเรื่องอะไรบ้าง มีความเหมือน หรือความแตกต่างกันอย่างไร ซึ่งจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องที่อ่าน ได้ดี

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. นักเรียนสามารถเปรียบเทียบความแตกต่างของยาที่มีมาตรฐานกับยาที่ไม่มีความมาตรฐานได้
2. นักเรียนสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้
3. นักเรียนสามารถบอกความหมายของคำศัพท์ได้

สาระการเรียนรู้

1. บทอ่านที่นำมาใช้ เป็นเรื่องที่มีเนื้อหาแสดงการเปรียบเทียบ คือเรื่องยาคีมีมาตรฐาน
2. อ่านเนื้อหาที่มีหลักในการอ่าน ให้เข้าใจดังนี้
 - 2.1 อ่านตั้งแต่ชื่อเรื่อง เพื่อช่วยบ่งชี้ให้เห็นจุดสนใจของเรื่อง
 - 2.2 อ่านเนื้อเรื่องตั้งแต่ต้นจนจบ แล้วพิจารณาตอบคำถามว่าในเรื่อง กล่าวถึงสิ่งใดบ้าง เป็นการเปรียบเทียบแบบใด ความเหมือนหรือความแตกต่าง
 - 2.3 พิจารณาหาใจความสำคัญจากแต่ละย่อหน้า ซึ่งในแต่ละย่อหน้าจะต้องมีใจความสำคัญเพียงใจความเดียว ซึ่งครอบคลุมเนื้อความในย่อหน้านั้นทั้งหมด แต่มีใช้ว่าทุกย่อหน้าจะมีใจความสำคัญของเรื่องเสมอไป หากย่อหน้านั้นเป็นเพียงการยกตัวอย่าง เป็นรายละเอียดขยายใจความสำคัญของหน้าก่อน หรืออาจเป็นย่อหน้าที่ใช้นำเข้าสู่ใจความสำคัญในย่อหน้าต่อไป ย่อหน้าลักษณะนี้จะไม่มีใจความสำคัญของเรื่อง
 - 2.4 นำใจความสำคัญของเรื่องที่จับมาได้ทั้งหมดมาเรียบเรียงให้ต่อเนื่อง สละสลวย โดยรักษาเนื้อความเดิมไว้ ซึ่งมีหลักดังนี้
 - 2.4.1 นำใจความสำคัญของย่อหน้า เฉพาะที่เป็นใจความสำคัญของเรื่องเท่านั้นมาเรียบเรียง หากใจความสำคัญที่จับมาซ้ำซ้อนกัน ให้ตัดส่วนที่ซ้ำซ้อนกันออก

2.4.2 เรียบเรียงใจความสำคัญเป็นย่อหน้าที่สอดคล้องเหมาะสมกับประเด็นของเรื่อง และใช้คำสันธานเชื่อมแต่ละประโยคให้สัมพันธ์กัน

2.4.3 ใช้ภาษาเขียนที่เข้าใจง่ายสื่อความหมายชัดเจน ควรใช้ ประโยคขนาดสั้น ซึ่งถูกต้องตามหลักภาษาไทย

2.5 เมื่อเรียบเรียงเสร็จแล้วควรทบทวน ว่าใจความสำคัญที่เรียบเรียงใหม่นั้นมีเนื้อความต่อเนื่องกันดีหรือยัง มีใจความสำคัญครบถ้วนหรือไม่ และหากข้อความตอนใดผิดเพี้ยนหรือเกินความจำเป็นให้ตัดออก

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่1 สร้างความสนใจ (10 นาที)

1.1 นำตัวอย่างยาเม็ด (หรือยาน้ำ) ที่มีมาตรฐานกับที่ไม่มีมาตรฐาน มาให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายโดยใช้คำถามต่างๆ เช่น

1.1.1 ยา ทั้งสอง มีความแตกต่างกันอย่างไร

1.1.2 นักเรียนคิดว่ายาแบบใดสามารถนำมาใช้ในการรักษาได้ผลดี

1.1.3 ยาที่มีคุณภาพดีได้มาตรฐานมีลักษณะอย่างไร

1.1.4 ยาที่ไม่มีมาตรฐานมีลักษณะอย่างไร

1.2 ให้นักเรียนทบทวนวิธีการอ่านเรื่องที่มีเนื้อหาแสดงการเปรียบเทียบให้ได้ใจความสำคัญ

ขั้นที่2 ปฏิบัติการอ่าน (20 นาที)

2.1 ให้นักเรียนแต่ละคนอ่านเรื่อง ยาดีมีมาตรฐาน

2.2 ให้นักเรียนช่วยกันพิจารณาในแต่ละย่อหน้า จําแนกใจความสำคัญ และส่วนขยายใจความสำคัญ แล้วช่วยกันตั้งคำถามให้ครอบคลุมเนื้อเรื่องเพื่อนำไปสู่การสรุปใจความสำคัญ

2.3 ให้นักเรียนหาคำศัพท์ที่น่าสนใจจากเรื่องยาดีมีมาตรฐาน เขียนคำอ่าน และหาความหมาย จากในเรื่องอย่างน้อย 1 คำลงในกระดาษที่แจกให้

ขั้นที่3 แลกเปลี่ยนประสบการณ์ (20 นาที)

3.1 นักเรียนนำคำศัพท์ไปแลกเปลี่ยนกับเพื่อนอีกคนหนึ่งผลัดกันตรวจดูของกันและกันว่ามีคำศัพท์อะไรบ้าง คำอ่านและความหมายเป็นอย่างไร แล้วเขียนคำศัพท์ของเพื่อนที่ไม่ซ้ำกับของตนเองเพิ่มเติมลงไปในกระดาษคำศัพท์ของตน

3.2 นักเรียนนำคำถามที่ตั้งไว้ มาผลัดกันถามผลัดกันตอบกับเพื่อน

ขั้นที่ 4 สรุปการเรียนรู้ (10 นาที)

4.1 นักเรียนเปรียบเทียบความแตกต่างของยาที่มีมาตรฐาน กับยาที่ไม่มีมาตรฐาน

4.2 ให้นักเรียนช่วยกันสรุปใจความสำคัญของบทอ่านโดยพิจารณาจากคำถาม

และคำตอบ

4.3 ให้นักเรียนตอบคำถามในใบคำถามที่แจกให้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

1. สังเกตการเปรียบเทียบ
2. สังเกตการตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่อง
3. ตรวจสอบความหมายของคำศัพท์

สื่อการเรียนรู้

1. บทอ่านเรื่องยาคีมีมาตรฐาน
2. ตัวอย่างยาที่ไม่ได้มาตรฐาน
3. กระดาษเปล่าเขียนคำถาม
4. กระดาษเขียนคำศัพท์

ยาดี มีมาตรฐาน

ยานั้นมีต้นกำเนิดมาเพื่อใช้รักษา แต่มีหลายกรณีที่ยาส่งผลในทางลบมากกว่าบวก สาเหตุที่ยาส่งผลร้ายส่วนใหญ่เกิดจากการใช้ยาที่ไม่ได้มาตรฐานและไม่มีคุณภาพ นั่นก็คือ ยาปลอม ที่อาจจะปลอมบางส่วนหรือปลอมทั้งหมดของส่วนผสมตัวยา ระบุรายละเอียดของยาเป็นเท็จ ทั้งวันผลิต วันหมดอายุ ชื่อ และสถานที่ผลิต , ยาที่หมดอายุหรือยาเสื่อมสภาพ , ยาถูกถอดทะเบียน ซึ่งเกิดจากการที่ตัวยานั้นเคยได้รับการยอมรับให้ใช้เป็นยา โดยขึ้นทะเบียนตำรับยาไว้แล้ว แต่ภายหลังอาจตรวจพบว่าอาจเกิดอันตรายต่อผู้ใช้ได้ ตำรับยาจึงถูกเพิกถอนไป

ส่วนยาที่ดีมีมาตรฐานนั้น ได้แก่ ยาที่ยังไม่หมดอายุ อยู่ในสภาพดี มีฉลากที่ระบุรายละเอียดไว้ชัดเจน, ยาที่เก็บในที่อุณหภูมิเหมาะสมตลอดเวลา สถานที่เก็บยาสะอาด ปราศจากฝุ่นควัน การเลือกยาครั้งต่อไป ควรเลือกร้านขายยาที่ได้มาตรฐาน อ่านฉลากยาอย่างละเอียดเพื่อได้ยาที่ดีมีมาตรฐาน

(แคบซูล. (2546, กรกฎาคม). ยาดีมีมาตรฐาน. *ใกล้หมอ*, 27, 20.)

แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มควบคุม
แผนการจัดการเรียนรู้ ที่ 13

สาระภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เรื่อง การอ่านเรื่องที่มีเนื้อหาแสดงการเปรียบเทียบ

เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การอ่านจับประเด็นสำคัญของเรื่องที่มีเนื้อหาแสดงการเปรียบเทียบ จะต้องสามารถบอกได้ว่าในเรื่องกล่าวถึงเรื่องอะไรบ้าง มีความเหมือน หรือความแตกต่างกันอย่างไร ซึ่งจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ดี

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. นักเรียนสามารถเปรียบเทียบความแตกต่างของแมลงกับแมงได้
2. นักเรียนสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้
3. นักเรียนสามารถบอกความหมายของคำศัพท์ได้
4. นักเรียนสามารถยกตัวอย่างประกอบเรื่องได้

สาระการเรียนรู้

1. บทอ่านที่นำมาใช้ เป็นเรื่องที่มีเนื้อหาแสดงการเปรียบเทียบ คือเรื่องแมลง
2. อ่านเนื้อหาหลักในการอ่านให้เข้าใจดังนี้
 - 2.1 อ่านตั้งแต่ชื่อเรื่อง เพื่อช่วยบ่งชี้ให้เห็นจุดสนใจของเรื่อง
 - 2.2 อ่านเนื้อเรื่องตั้งแต่ต้นจนจบ แล้วพิจารณาตอบคำถามว่าในเรื่อง กล่าวถึงสิ่งใดบ้าง เป็นการเปรียบเทียบแบบใด ความเหมือนหรือความแตกต่าง
 - 2.3 พิจารณาหาใจความสำคัญจากแต่ละย่อหน้า ซึ่งในแต่ละย่อหน้าจะต้องมีใจความสำคัญเพียงใจความเดียว ซึ่งครอบคลุมเนื้อความในย่อหน้านั้นทั้งหมด แต่มิใช่ว่าทุกย่อหน้าจะมีใจความสำคัญของเรื่องเสมอไป หากย่อหน้านั้นเป็นเพียงการยกตัวอย่าง เป็นรายละเอียดขยายใจความสำคัญของหน้าก่อน หรืออาจเป็นย่อหน้าที่ใช้นำเข้าสู่ใจความสำคัญในย่อหน้าต่อไป ย่อหน้าลักษณะนี้จะไม่มีความสำคัญของเรื่อง
 - 2.4 นำใจความสำคัญของเรื่องที่จับมาได้ทั้งหมดมาเรียบเรียงให้ต่อเนื่อง สละสลวย โดยรักษาเนื้อความเดิมไว้ ซึ่งมีหลักดังนี้
 - 2.4.1 นำใจความสำคัญของย่อหน้า เฉพาะที่เป็นใจความสำคัญของเรื่องเท่านั้นมาเรียบเรียง หากใจความสำคัญที่จับมาซ้ำซ้อนกัน ให้ตัดส่วนที่ซ้ำซ้อนกันออก

2.4.2 เรียบเรียงใจความสำคัญเป็นย่อหน้าที่สอดคล้องเหมาะสมกับประเด็นของเรื่อง และใช้คำสันธานเชื่อมแต่ละประโยคให้สัมพันธ์กัน

2.4.3 ใช้ภาษาเขียนที่เข้าใจง่ายสื่อความหมายชัดเจน ควรใช้ ประโยคขนาดสั้น ซึ่งถูกต้องตามหลักภาษาไทย

2.5 เมื่อเรียบเรียงเสร็จแล้วควรทบทวน ว่าใจความสำคัญที่เรียบเรียงใหม่นั้นมีเนื้อความต่อเนื่องกันดีหรือยัง มีใจความสำคัญครบถ้วนหรือไม่ และหากข้อความตอนใดผิดเพี้ยนหรือเกินความจำเป็นให้ตัดออก

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ (10 นาที)

1.1 นำบัตรคำ คำว่าแมงมุม และแมงกมูม มาติดบนกระดานดำ แล้วให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่าคำใดเขียนถูก พร้อมทั้งบอกเหตุผล และนักเรียนคิดว่าแมงกับแมงมีความแตกต่างกันอย่างไร

1.2 ให้นักเรียนทบทวนวิธีการอ่านเรื่องที่มีเนื้อหาแสดงการเปรียบเทียบให้ได้ใจความสำคัญ

ขั้นที่ 2 ปฏิบัติการอ่าน (20 นาที)

2.1 ให้นักเรียนแต่ละคนอ่านเรื่อง แมง

2.2 ให้นักเรียนรวมกลุ่มกันช่วยกันพิจารณาในแต่ละย่อหน้า จำแนกใจความสำคัญ และส่วนขยายใจความสำคัญ แล้วช่วยกันคิดตั้งคำถามให้ครอบคลุมเนื้อเรื่องเพื่อนำไปสู่การสรุปใจความสำคัญ

2.3 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันหาคำศัพท์ที่น่าสนใจจากเรื่องแมง – แมง เขียนคำอ่าน และหาความหมาย จากในเรื่องลงในกระดาษที่แจกให้

ขั้นที่ 3 แลกเปลี่ยนประสบการณ์ (20 นาที)

3.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มแข่งขันกันรวบรวมคำศัพท์จากในเรื่องให้ได้มากที่สุด ในเวลา 3 นาที โดยการนำคำศัพท์ไปแลกเปลี่ยนกับกลุ่มอื่น

3.2 ให้นักเรียนในแต่ละกลุ่ม พัดกันถามพัดกันตอบกับเพื่อนในกลุ่ม

ขั้นที่ 4 สรุปการเรียนรู้ (10 นาที)

4.1 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันสรุปใจความสำคัญของบทอ่าน โดยพิจารณาจากคำถามและคำตอบ

4.2 นักเรียนเปรียบเทียบสรุปความแตกต่างของแมงและแมง

4.3 นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันยกตัวอย่างสัตว์ที่เป็นแมลงและสัตว์ที่เป็นแมง

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

1. สังเกตการเปรียบเทียบ
2. สังเกตการตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่อง
3. ตรวจสอบความหมายของคำศัพท์
4. สังเกตการยกตัวอย่างสัตว์ที่เป็นแมลงและแมง

สื่อการเรียนรู้

1. บทอ่านเรื่องแมลง
2. บัตรคำ คำว่าแมง แมลง
3. กระดาษเปล่าเขียนคำถาม
4. กระดาษเขียนคำศัพท์

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

แมลง

ในการแบ่งประเภทว่าสัตว์ประเภทใดเป็นแมลง และสัตว์ประเภทใดไม่ใช่แมลงนั้น นักวิทยาศาสตร์ได้กำหนดเอาไว้ว่าสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังใดก็ตาม มีร่างกายแบ่งออกได้ 3 ส่วน คือ มีส่วนหัว ส่วนอกและส่วนท้อง เห็น ได้ชัดเจน มีขา 3 คู่หรือ 6 ขา อาจมีปีกหรือไม่มีปีกก็ได้

เมื่อนำลักษณะข้างต้นนี้มาเปรียบเทียบกับสัตว์ที่พบได้ทั่วไปแล้วก็จะสามารถบอกได้ว่า สัตว์ชนิดใดเป็นแมลงหรือไม่ เช่น หากนำแมงมุมมาพิจารณาดูก็จะพบว่าแมงมุมไม่ใช่แมลง เพราะแมงมุมมีร่างกายแบ่งได้เป็น 2 ส่วน คือมีหัว และอกติดกันเป็นส่วนเดียว แยกไม่ออกว่าส่วนใดเป็นส่วนหัวและส่วนใดเป็นอก ส่วนที่เหลือเป็นท้อง จึงเห็นได้ว่าแมงมุมมีสองส่วนเท่านั้น นอกจากนี้แมงมุมยังมี 8 ขาลักษณะเช่นเดียวกับแมงป่อง นักวิทยาศาสตร์ได้กำหนดลักษณะของ สัตว์ที่มีร่างกายแบ่งออกเป็นสองส่วนและมีขา 4 คู่ หรือ 8 ขาว่าเป็นพวกแมง จึงเรียก แมงมุม แมงป่อง หรือบางครั้งเรียกพวกที่มีขา 5 คู่ หรือ 10 ขา ว่าแมงค้ำย เช่นแมงค้ำยทะเล เป็นต้น

(แมลง ใน สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เล่ม 19 (หน้า 153-159), กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.)

แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มควบคุม
แผนการจัดการเรียนรู้ ที่ 14

สาระภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เรื่อง การอ่านเรื่องที่มีเนื้อหาแสดงการเปรียบเทียบ

เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การอ่านจับประเด็นสำคัญของเรื่องที่มีเนื้อหาแสดงการเปรียบเทียบ จะต้องสามารถบอกได้ว่าในเรื่องกล่าวถึงเรื่องอะไรบ้าง มีความเหมือน หรือความแตกต่างกันอย่างไร ซึ่งจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องที่อ่าน ได้ดี

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. นักเรียนสามารถเปรียบเทียบความแตกต่างของตาลกับมะพร้าวได้
2. นักเรียนสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ได้
3. นักเรียนสามารถบอกความหมายของคำศัพท์ได้
4. นักเรียนสามารถสรุปใจความสำคัญได้

สาระการเรียนรู้

1. บทอ่านที่นำมาใช้ เป็นเรื่องที่มีเนื้อหาแสดงการเปรียบเทียบ คือเรื่องตาล-มะพร้าว
2. อ่านเนื้อหามีหลักในการอ่านให้เข้าใจดังนี้
 - 2.1 อ่านตั้งแต่ชื่อเรื่อง เพื่อช่วยบ่งชี้ให้เห็นจุดสนใจของเรื่อง
 - 2.2 อ่านเนื้อเรื่องตั้งแต่ต้นจนจบ แล้วพิจารณาตอบคำถามว่าในเรื่อง กล่าวถึงสิ่งใดบ้าง เป็นการเปรียบเทียบแบบใด ความเหมือนหรือความแตกต่าง
 - 2.3 พิจารณาหาใจความสำคัญจากแต่ละย่อหน้า ซึ่งในแต่ละย่อหน้าจะต้องมีใจความสำคัญเพียงใจความเดียว ซึ่งครอบคลุมเนื้อความในย่อหน้านั้นทั้งหมด แต่มิใช่ว่าทุกย่อหน้าจะมีใจความสำคัญของเรื่องเสมอไป หากย่อหน้านั้นเป็นเพียงการยกตัวอย่าง เป็นรายละเอียดขยายใจความสำคัญของหน้าก่อน หรืออาจเป็นย่อหน้าที่ใช้นำเข้าสู่ใจความสำคัญในย่อหน้าต่อไป ย่อหน้าลักษณะนี้จะไม่มีใจความสำคัญของเรื่อง
 - 2.4 นำใจความสำคัญของเรื่องที่จับมาได้ทั้งหมดมาเรียบเรียงให้ต่อเนื่อง สละสลวย โดยรักษาเนื้อความเดิมไว้ ซึ่งมีหลักดังนี้
 - 2.4.1 นำใจความสำคัญของย่อหน้า เฉพาะที่เป็นใจความสำคัญของเรื่องเท่านั้นมาเรียบเรียง หากใจความสำคัญที่จับมาซ้ำซ้อนกัน ให้ตัดส่วนที่ซ้ำซ้อนกันออก

2.4.2 เรียบเรียงใจความสำคัญเป็นย่อหน้าที่สอดคล้องเหมาะสมกับประเด็นของเรื่อง และใช้คำสันธานเชื่อมแต่ละประโยคให้สัมพันธ์กัน

2.4.3 ใช้ภาษาเขียนที่เข้าใจง่ายสื่อความหมายชัดเจน ควรใช้ ประโยคขนาดสั้น ซึ่งถูกต้องตามหลักภาษาไทย

2.5 เมื่อเรียบเรียงเสร็จแล้วควรทบทวน ว่าใจความสำคัญที่เรียบเรียงใหม่นั้นมีเนื้อความต่อเนื่องกันดีหรือยัง มีใจความสำคัญครบถ้วนหรือไม่ และหากข้อความตอนใดผิดเพี้ยนหรือเกินความจำเป็นให้ตัดออก

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่1 สร้างความสนใจ (10 นาที)

1.1 นำรูปภาพต้นตาล และต้นมะพร้าว มาให้นักเรียนดู แล้วร่วมกันสนทนาแสดงความคิดเห็น เช่น

1.1.1 นักเรียนทราบหรือไม่ว่าต้นไม้มทั้งสองต้นนี้คือต้นอะไร

1.1.2 ต้นไม้มทั้งสองต้นนี้มีความเหมือน หรือแตกต่างกันอย่างไร

1.1.3 ตาลกับมะพร้าวมีประโยชน์อะไรบ้าง

1.2 ให้นักเรียนทบทวนวิธีการอ่านเรื่องที่มีเนื้อหาแสดงการเปรียบเทียบให้ได้ใจความสำคัญ

ขั้นที่2 ปฏิบัติการอ่าน (20 นาที)

2.1 ให้นักเรียนรวมกลุ่มกันอ่านเรื่องตาล – มะพร้าวช่วยกันพิจารณาในแต่ละย่อหน้า จำแนกใจความสำคัญ และส่วนขยายใจความสำคัญ แล้วช่วยกันคิดตั้งคำถามให้ครอบคลุมเนื้อเรื่องเพื่อนำไปสู่การสรุปใจความสำคัญ

2.2 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันหาคำศัพท์ที่น่าสนใจจากเรื่องตาล-มะพร้าว เขียนคำอ่าน และหาความหมาย จากในเรื่องลงในกระดาษที่แจกให้

ขั้นที่3 แลกเปลี่ยนประสบการณ์ (20 นาที)

3.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มแข่งขันกันรวบรวมคำศัพท์จากในเรื่องให้ได้มากที่สุด ในเวลา 3 นาที โดยการนำคำศัพท์ไปแลกเปลี่ยนกับกลุ่มอื่น

3.2 ให้นักเรียนในแต่ละกลุ่ม นำคำถามที่ตั้งไว้ไปสลับกันถามสลับกันตอบกับเพื่อนกลุ่มอื่น

ขั้นที่ 4 สรุปการเรียนรู้ (10 นาที)

4.1 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันสรุปใจความสำคัญของบทอ่าน โดยพิจารณาจากคำถามและคำตอบ

4.2 นักเรียนเปรียบเทียบสรุปความแตกต่างของตาล และมะพร้าว

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

1. สังเกตการเปรียบเทียบ
2. สังเกตการตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่อง
3. ตรวจสอบความหมายของคำศัพท์

สื่อการเรียนรู้

1. บทอ่านเรื่องตาล-มะพร้าว
2. ภาพต้นตาลและต้นมะพร้าว
3. กระดาษเปล่าเขียนคำถาม
4. กระดาษเขียนคำศัพท์